

**Här är din guide
till Red10 s 4-5**

**Misstänkt fusk
med resa s 13**

**Tentor är en
nödlösning s 20-21**

GUJOURNALEN

NR 1 | FEBRUARI 2010



GÖTEBORGS
UNIVERSITET

A close-up portrait of a woman with dark, curly hair and green eyes, wearing a patterned scarf. She is looking slightly to the right of the camera with a neutral expression. The background is a dark, out-of-focus blue.

Inget skrämmer Yvonne



GÖTEBORGS
UNIVERSITET

GU JOURNALEN

EN PERSONAL- OCH NYHETSTIDNING
OM GÖTEBORGS UNIVERSITET

februari

**CHEFREDAKTÖR &
ANSVARIG UTGIVARE**

Allan Eriksson/Tel: 786 10 21
allan.eriksson@gu.se

**REDAKTÖR &
STF ANSVARIG UTGIVARE**

Eva Lundgren/Tel: 786 10 81
eva.lundgren@gu.se

FOTOGRAF OCH REPRO

Johan Wingborg/Tel: 786 29 29
johan.wingborg@gu.se

GRAFISK FORMGIVNING & LAYOUT

Anders Eurén

MEDVERKANDE SKRIBENTER

Magnus Pettersson, Annika Hansson,
Kristen Svahn, Claes Martinson, Ulf
Dalnäs, Viveca Bladh & Lars Bäckström

KORREKTUR

Robert Ohlson, Välskrivet i Göteborg

ADRESS

GU Journalen, Göteborgs universitet
Box 100, 405 30 Göteborg

E-POST

gu-journalen@gu.se

INTERNET

www.gu-journalen.gu.se

TRYCK

Geson Hylte Tryck

UPPLAGA

6 000 ex

ISSN

1402-9626

UTGIVNING

7 nummer/år. Nästa GU Journalen
utkommer den 31 mars

MANUSSTOPP

11 mars 2010

MATERIAL

För obeställt material ansvaras ej.
För ej signerat material ansvarar
redaktionen.

Citera gärna, men ange källan.

ADRESSÄNDRING

Gör skriftlig anmälan till redaktionen.

OMSLAG

Yvonne Leffler,
professor i litteraturvetenskap
Foto: Johan Wingborg



REKTOR HAR ORDET

Därför stödjer vi studentkårerna

DEN 1 JULI I ÅR upphör kårobligatoriet. Det innebär att studenterna inte längre är skyldiga att vara medlemmar i en studentkår. Detta är ett allvarligt hot mot kårernas ekonomi. Inom Göteborgs universitet har vi mycket god erfarenhet av samarbetet med studentkårerna. Vår ambition är att göra övergången från obligatoriet så problemfri som möjligt.

Under hösten 2010 blir sannolikt medlemsrasen stort. På sikt kommer troligtvis antalet medlemmar i studentkårerna att öka igen. Mycket hänger förstås på hur skickliga kårerna blir på att kommunicera fördelarna med medlemskapet. Marknadsföring kommer med andra ord att vara en ny viktig uppgift för studentkårerna.

FÖRETRÄDARNA FÖR Göteborgs universitets tio studentkårer har alltsedan regeringen presenterade propositionen om kårobligatoriets avskaffande arbetat intensivt med att både samarbeta och utveckla sina respektive verksamheter. Som det ser ut nu kommer antalet studentkårer vid vårt universitet att minska till fyra efter den 1 juli i år.

Precis som i dag ska universitetsstyrelsen besluta om att ge en student-sammanslutning status av studentkår. Frågan står på vår styrelses agenda den 29 april. Till skillnad från tidigare kom-

mer en studentkår i framtiden att inrättas för en period av tre år i taget.

Status som studentkår innebär rätt att utse studentrepresentanter i olika beslutande och beredande organ vid universitetet. Staten kommer att ge en studentkår visst ekonomiskt stöd.

FÖR GÖTEBORGS UNIVERSITET är studentinflytandet en väsentlig del i verksamhetens utveckling. För att säkerställa studentinflytandet också i framtiden, har universitetsstyrelsen beslutat ge studentkårerna ett ekonomiskt stöd på 310 kronor per helårsstudent och helårskandidat. Detta innebär att kårerna vid Göteborgs universitet får cirka åtta miljoner kronor om året utöver det stöd som kommer från staten.

Ytterligare ett skäl för att lämna ekonomiskt stöd är studentkårernas viktiga roll när det gäller att vidmakthålla nuvarande nivå i de studiesociala aktiviteterna som till exempel mottagning av nya studenter och arbetslivsanknytning. Denna verksamhet är viktig för Göteborgs universitets konkurrenskraft.

UNIVERSITETET KOMMER ATT kanalisera pengarna till kårerna via samarbetsorganet Göteborgs universitets studentkårer (GUS). Medlemskap i GUS är en förutsättning för att en studentkår ska få ta

del av universitetets ekonomiska stöd. Från styrelsens och ledningens sida känner vi ett stort ansvar för att informera våra studenter om vikten av studentinflytande och om studentkårernas aktiviteter. Därför har vi beslutat att lämna ett särskilt ekonomiskt stöd till studenttidningen Göteborgske Spionen.

Studentkårerna spelar en viktig roll för studenterna, men också för universitetet genom den inspiration och kunskap företrädarna bidrar med i beslutsfattandet. Vår verksamhet skulle bli både sämre och tråkigare utan dem. Det är därför vi stödjer studentkårerna.

PAM FREDMAN



- 4 Drygt 100 experter**
De ska granska universitetets forskning för att se vad som är bra och lovande.
- 6 Fotfolket tar plats**
Nya lärarrepresentanter presenteras - men ingen av dem tror att de kommer att få någon makt.
- 8 Stoppa nätmobbning!**
Ann Frisén kartlägger all forskning om cybermobbing och menar att vi måste ta problemet på allvar.

- 10 Han syns mest i medierna**
Inte en dag utan en artikel. Jörgen Lundälv är en av de forskare som lägger in mest i nya SwePub.
- 12 Efter 67 är det kört!**
Orättvist och diskriminerande, menar en anställd.
- 13 Jobb eller semester?**
En lärare åkte till Dubai för att delta i två konferenser. Internrevisionen slår fast att det var en semesterresa.

- 14 Fiktionen suddar ut alla gränser**
Enligt litteraturvetaren Yvonne Leffler ger fiktionen svar på frågor om livets mening.
- 17 Tretusenåriga kullerstenar**
GU-forskare vallfärdar till Rom.
- 18 Explain your research in 30 seconds**
Leif Denti and Kristina Lindström learned the art of elevator talk at a workshop.

Vad hände med GUJ?

DEN UPPMÄRKSAMME läsaren har säkert noterat att GU Journalen på senare tid genomfört ett antal förändringar, både vad gäller innehåll och grafisk form. Allt för att underlätta läsningen. Det handlar bland annat om nya typsnitt, tydligare vinjetter och andra typer av notiser. Vi har också en sida som vi kallar för nytt om folk dit alla är välkomna att skicka information om nya jobb, utmärkelser och anslag.

Vi vill alla utvecklas och förnyas men alla förändringar måste byggas på kompetens, erfarenheter och samarbete. Vi har haft stor nytta och glädje av en granskning som gjordes av journalisten Marianne Hühne von Seth och G-P-formgivaren Marieanne Seinegård. Dessutom har vi tagit hjälp av formgivaren Björn S Eriksson.

Vi är också glada för alla tips och kloka synpunkter vi får från vår redaktionskommitté: Stefan Nilsson, Mathias Klang, Marcus Jahnke, Maria Edström och Susanne Fägersten Sabel. Men självklart vill vi även få tips från er läsare. Hör av er.

Jo, vad hände med GUJ? Den förkortningen har vi tagit bort. Det var knappt någon som visste att den stod för GU Journalen.

EVA LUNDRÉN & ALLAN ERIKSSON



20 Svårlästa och obegripliga tentasvar

Det är verkligheten för många universitetetslärare. Men håll ut – det finns en räddning.

22 Friskt eller sjukt?

Ericka Johnson ska ta reda på vilka värderingar som ligger bakom lanseringen av nya läkemedel.

26 Fler regler behövs inte

Det är bra med studenträttigheter, men detaljregleringen har gått för långt, menar Claes Martinson.

Vården behöver mer demokrati

Se patienten som medmänniska – det är tanken bakom det nystartade Centrum för personcentrerad vård vid Göteborgs universitet.

För även om sjukvården har mycket specialkompetens är det ändå patienten själv som vet bäst hur det känns att vara sjuk.

INVIGNINGEN, som ägde rum den 8 februari, innebär det första steget mot ett nationellt spetsforskningscentrum inom vårdforskning och personcentrerad vård vid långvariga sjukdomstillstånd. Staten bidrar med 90 miljoner kronor medan Göteborgs universitet satsar 45 miljoner.

– Det kan låta som mycket pengar men med tanke på att vi har 80–100 forskare engagerade kommer vi att behöva ytterligare finansiering, förklarar Inger Ekman, professor i omvårdnad och centrumföreståndare för GPCC. Hon ansvarar också ytterst för den medelsansökan som av Vetenskapsrådets bedömare fått betyget ”outstanding”.

– Även om tyngdpunkten ligger på vårdforskning är det här en verkligt tvärvetenskaplig satsning där nästan samtliga fakulteter är med. Och att regeringen väljer Göteborg som centrum för patientnära forskning ser vi som väldigt uppmuntrande.

Framtida utmaningar

Dagens vård är i hög grad uppbyggd kring akutvård. Ändå är det långvariga sjukdomar – som kanske kräver en ändrad livsstil och ett stort engagemang från anhöriga – som blir den stora framtida utmaningen.

– Inom vården kan man mycket om de olika sjukdomstillstånden, men ingen vet bättre än patienten vad det egentligen innebär att leva med en sjukdom. För att behandlingen verkligen ska fungera räcker det inte med att vårdpersonalen informerar patienten och enbart genomför prover och tester. Personalen måste också lära sig lyssna och förstå hur personen själv ser på sin situation och sina möjligheter.

Att vården ska utgå ifrån patienten finns redan beskrivet i hälso- och sjukvårdslagen. Men stressad personal och minskade resurser gör att det långt ifrån alltid blir så i praktiken. Ändå lönar det sig att redan vid inskrivningen ta med patientens perspektiv i behandlingen. Det visar bland annat studier som vårdforskare inom Göteborgs universitet gjort på äldre med höftfraktur.

– Behandlingstiden kunde halveras om personalen tog sig tid att undersöka vilken hemsituation och vilka önskemål patienten hade. När personal och patient är överens om målet för behandlingen fungerar det helt enkelt mycket bättre.

Verksamheten vid GPCC kommer att delas in i tre forsknings- och utbildningsområden: symtom och tecken, hälso- och sjukvårdsorganisation samt lärande och informatik. Metodutveckling liksom att säkerställa att forskningen tillämpas praktiskt är viktiga områden. En vetenskaplig referensgrupp är också tillsatt för att säkerställa forskningens kvalitet.

– Modern teknik ger helt nya möjligheter att



Inger Ekman

skapa miljöer där patient och vård kan mötas, påpekar Roger Säljö, professor i pedagogik och ledamot av centrumets styrkommitté. Redan finns exempelvis patientgrupper på nätet för de flesta sjukdomar och hälsoproblem. Och att googla på symtomen innan man träffar doktorn är idag naturligt för många. Tekniken ger också nya möjligheter, exempelvis kan kroniskt sjuka patienter rapportera sina symtom över tid och i olika situationer med hjälp av mobilen. Och nya virtuella miljöer ger nya träningsmöjligheter, bland annat för personer med stroke som måste öva finmotorik. Allt detta innebär att relationen mellan vårdtagare och vårdgivare blivit mer jämlik.

Effektivare vård

En mer demokratisk vård blir också mer effektiv, menar Roger Säljö.

– Patienten har rätt att förstå varför den ena behandlingen är bättre än den andra. Den som förstår stimuleras till att vara aktiv och ta eget ansvar för sin hälsa.

Forskningsprojekten kommer att göras inom alla delar av vården, både på sjukhus och inom primärvården. Och att resultaten verkligen ska komma allmänheten till godo är något Inger Ekman betonar.

– God vård behöver inte vara det läkaren eller sjuksköterskan tror. Patienten kanske har en helt annan uppfattning. Vi måste alltså lära oss att bli ödmjuka och sluta se patienten som enbart en kropp som ska behandlas. Istället handlar det om en tänkande och kännande medmänniska.

EVA LUNDRÉN

GPCC har två mål:

1) Att inom fem år skapa ett nationellt center of excellence inom vårdforskning och personcentrerad vård vid långvariga sjukdomstillstånd. Uppbyggnaden av detta center sker genom forskningsprogram av högsta internationella kvalitet. Forskningen har tre huvudinriktningar; Organisation av vård (slutenvård, primärvård, vård i kommunal regi), Lärande och hälsoinformatik samt Symtomlindring.

2) Att etablera Göteborgs universitet som det ledande universitetet inom vårdforskning i Europa.

5 frågor till rektor



Varför görs undersökningen?

– Det här var en punkt i det åtgärdsprogram som ledningen beslutade om tidigt i höstas. Det handlar om att få ett underlag för framtida prioriteringar, så att vi kan driva verksamheten framåt. Det är omöjligt att idag säga vad den kommer att leda till, det beror på vad som kommer fram. Men processen är minst lika viktig som resultatet, att göra en självvärdering är väldigt nyttigt. Dessutom är det ytterst värdefullt att få ett utifrånsperspektiv på verksamheten.

Varför först nu, när beslut om styrkeområden redan fattats?

– Styrkeområdena identifierades i samband med att vi fick ett uppdrag av regeringen att lägga en forsknings- och utbildningsstrategi där vi även skulle redovisa en forskningsprofil. Det rörde sig om några områden inom en mycket vid ram som togs fram i samverkan med fakulteterna. Visst hade vi kunnat göra en utvärdering tidigare. Ingenting är dock statiskt, om tio år har vi kanske kommit fram till nya styrkeområden.

Tror du att nya intressanta områden kommer att hittas?

– Det är jag absolut övertygad om. Det är så lätt att bara se det man känner till, det okända kan faktiskt vara vår verkliga styrka. Kanske kommer vi också att upptäcka områden som behöver knytas ihop med andra för att bli verkligt framgångsrika. Förhoppningsvis kommer undersökningen att leda till mer interdisciplinärt samarbete. Meningen är att vi inte bara ska identifiera det som är starkt nu utan också potentiella styrkor.

Är du inte rädd att folk tröttnar på alla utvärderingar som ständigt är på gång?

– Jo, så kan det visst vara. Många utvärderingar styr vi inte över, men till skillnad från dem som vi är ålagda att göra från olika myndigheter är Red10 en som vi själva bestämt. Dessutom kommer resultatet att ha stor betydelse för den långsiktiga verksamhetsutvecklingen.

Red10 ska vara klar om knappt ett år. Är det realistiskt?

– Det är den bedömning som Susanne Holmgren gjort, som bygger på jämförelser med en liknande utvärdering i Lund. Jag har ingen anledning att tvivla på den. Det stämmer att det inte är bra att gå för snabbt fram men man kan inte heller befinna sig i en process hur länge som helst. Det ska bli väldigt spännande att se vad utredningen får fram, det kommer att bli viktigt för hela universitetets framtid.

RED10 - nu ska all forskning utvärderas av sakkunniga

Hur står det till med forskningen vid Göteborgs universitet? Det kommer vi förhoppningsvis att få veta om cirka ett år när den totala översynen beräknas vara klar. Drygt 100 utländska experter ska anlitas.

Men först ska institutionerna komma in med sina självvärderingar.

NU HAR DEN STORA forskningsutvärderingen, Red10, dragit igång. Konceptet har utredaren Susanne Holmgren, professor i zoofysiologi, tagit från Lund men med flera anpassningar till Göteborgs universitet.

– I Lund tog man bara med citeringar i Web of Science i den bibliometriska analysen vilket blir väldigt missvisande för till exempel hum-samområdet. Vi går istället efter publiceringar och annan dokumentering under perioden 2004–2009, som lagts in i Göteborgs universitets publikationsdatabas, GUP, där allt material som getts ut vid Göteborgs universitet finns med, både böcker, artiklar och rapporter. Och till skillnad från i Lund har vi med den konstnärliga fakulteten som ju också ägnar sig åt forskning.

18 grupper

Alla institutioner är fördelade i 18 grupper. Varje grupp ska utvärderas av en internationell panel baserat på en självvärdering, något som institutionerna sedan 1 februari är i full gång med. De får tre månader på sig.

– Det kanske inte låter mycket. Men det är i alla fall betydligt mer än i Lund, där arbetet skulle vara klart på en månad.

Värderingen handlar både om kvalitet och kvantitet, förklarar Gustav Bertilsson Uleberg, upphandlare vid ekonomiavdelningen men för tillfället projektkoordinator för utredningen.

– Vi har gett exakta instruktioner om vad som ska vara med. Bland annat ska institutionerna ange antalet anställda inom de olika kategorierna,



Susanne Holmgren och Gustav Bertilsson Uleberg leder arbetet med Red10.

könsfördelning, medelålder samt antal forskningsekvivalenter. Det innebär att om fyra personer forskar på 25 procent räknas det samman till en forskningsekvivalent.

Dessutom ska institutionerna, med hjälp av UB, ange antal publikationer samt annan viktig forskningsverksamhet, som medverkan i olika kommittéer eller i seminarier.

Den kvalitativa delen av undersökningen är förstås svårare.

– Institutionerna ska göra en självvärdering av pågående och planerad forskning, förklarar Susanne Holmgren. Det handlar alltså inte bara om vad som är bra nu utan också om att försöka avgöra vad som verkar

lovande i framtiden.

Göteborgs universitets skilda institutioner är väldigt olika stora när det gäller forskning.

– De största forskningsinstitutionerna kan ha 100 gånger så mycket forskning som de minsta, förklarar Gustav Bertilsson Uleberg, och det måste vi naturligtvis ta hänsyn till. Därför kommer institutionerna att få textrestriktioner i sina beskrivningar, så att de minsta får skriva ett tiotal sidor medan de största kanske får upp mot 100 sidor eller till och med mer.

Detta är Red10

Red 10 står för Research Evaluation for Development of Research 2010. Den innebär en utvärdering av all forskning vid Göteborgs

universitet. Syftet är att identifiera styrkor och svagheter i den nuvarande och planerade forskningen. Dessutom är målsättningen att skapa underlag för framtida strategiska

RESEARCH EVALUATION FOR

2009 oktober: Startskottet för projektet, Susanne Holmgren får uppdraget.

november: Forskningen delas in i 18 grupper.

december: Data samlas in om bland annat antalet forskare vid varje institution. Beslut fattas om vilken form projektet ska ha. Första rapporten till rektor om hur arbetet går.

2010 februari: Institutionernas självvärdering börjar och arbetet med att utse sakkunniga inleds.

februari-april: Insamlade data från institutionerna ställs samman.

rskning nniga



Det handlar inte bara om vad som är bra nu utan också om att försöka avgöra vad som verkar lovande i framtiden.

Dessa ska sedan ligga till grund för de uppemot 130 utländska sakkunniga som ska inbjudas efter förslag från institutionerna.

Hur många sakkunniga det blir i varje panel beror på vilka personer vi får tag på, förklarar Susanne Holmgren. Det handlar dels om ämnens storlek och diversitet. Men också om hurvida de experter vi får tag på är breda och kanske kan bedöma olika saker eller om vi behöver personer som är specialiserade inom ett smalt fält. De sakkunniga ska ha stor erfarenhet från forskning i sina egna länder men också vara vana vid utvärderingar.

Studiebesök i Göteborg

För att alla ska få samma information och för att bedömningarna ska hamna på lika nivå kommer Susanne Holmgren och Gustav Bertilsson Uleberg att träffa alla arton grupperna en och en. Alla ordförande och vice-ordförande för grupperna kommer också till Göteborg för en veckas studiebesök och gemensamt samtal och konferens i november. Den bibliometriska analysen kommer de sakkunniga dock inte att få tillgång till eftersom man vill hålla isär de olika undersökningsmetoderna för att kunna jämföra dem.

Budgeten för utvärderingen är 10 miljoner kronor där cirka 6 miljoner går till kostnader som rör de externa sakkunniga.

Mer information: <http://dinsida.gu.se/RED10>

EVA LUNDRÉN & ALLAN ERIKSSON

Vad tycker du om utvärderingen?



Ulf Molau
PROFESSOR
I VÄXTEKOLOGI

– Informationspaketet som sådant var bra. Men, som framgick tydligt under den intensiva frågestunden efteråt, var målformuleringen ganska luddig. Vad ska vi ha detta till, vem ska vi jämföras med och så vidare? Och någon satt och viskade på min rad bland åhörarna: "En jätteapparat med 130 utländska reviewers – vad kostar detta GU?" Motiveringen bör ställas tydligare, särskilt med GU:s skrala ekonomi i bakhuvudet.



Aant Elzinga
PROFESSOR EMERITUS
I VETENSKAPSTEORI

– Det som jag finner frustrerande är att det finns en internationellt vunnna kompetens vid GU när det gäller forskning om utvärderingar. Den finns lagrad och levande i ett antal institutioner. Den bygger både på beprövad erfarenhet och på deltagande i en internationell debatt. Men när en ny utvärdering ska göras så sker det utan denna forskningsanknytning. Undervisning ska vara forskningsanknuten, forskningsinformation och samverkan med partner utanför universitetet likaså, men när det gäller anrättning av en stor utvärdering med viktiga konsekvenser så gäller inte samma princip. Varför denna kokboks-approach?



Gun Sellén
PREFEKT VID INSTITUTIONEN FÖR GEOVETENSKAPER

– Jag tycker att det är bra att GU gör en utvärdering och hoppas att den utförs på ett sådant sätt att den får acceptans i verksamheten. Däremot är det olyckligt att arbetet med en ny strategisk plan måste vara klar innan resultatet av utvärderingen har presenterats.



Sverker Lindblad
PROFESSOR
I PEDAGOGIK

– Är klaven inför RED10. Ser bekymmer och möjligheter. Bekymren rör den forskningspolitik som driver fram konkurrensutsättningar, excellenssättningar, hierarkisering och kortsynta kvalitetsmått. Men det finns hopp om att RED10 leder till bra diskussioner om forskningen – om vetenskapliga framsteg och kontroverser och om forskningens plats i universitetet som helhet. RED10 kan bli en intellektuell utmaning, om vi lyckas göra den till en diskutabel fråga, där det inte är resultatet utan istället argumenten som räknas.



Elisabet Engdahl
PROFESSOR
I SVENSKA SPRÅKET

– Förhoppningsvis leder det stora arbetet med utvärderingen, särskilt med självvärderingarna, till ökad medvetenhet om såväl pågående forskning som nya områden. Eftersom informationen samlas in institutionsvis finns det en viss risk att sådan forskning som "passar bra" inom de administrativa strukturerna också syns tydligast medan det blir svårare att identifiera lovande ämnesövergripande och fakultetsövergripande forskningsmöjligheter.

beslut och omprioriteringar. All forskning är indelad i 18 grupper.

Samtliga institutioner ska göra en självvärdering. 100-130 utländska sakkunniga

ska engageras. Parallellt görs en bibliometrisk analys.

Mer information finns på: <http://dinsida.gu.se/RED10>

DEVELOPMENT OF RESEARCH 2010

maj:
Den utländska panelen får sitt underlag. Andra rapporten till rektor.

september-oktober:
De utländska sakkunniga arbetar vidare.

november:
Preliminära rapporter från de utländska sakkunniga. Ordförande och vice-ordförande i grupperna kommer till Göteborg.

december:
Tredje rapporten till rektor.

2011

28 februari
Rapporten ska vara helt klar och tryckt.

212 miljoner kronor

» SÅ STORT BLIR universitetets överskott. Det innebär att nya satsningar kan göras, som den på forskningsutvärderingen Red10. Dessutom blir det nya investeringar i infrastruktur, stimulans för att rekrytera internationella forskare samt fortsatt satsning på styrkeområden.

Kommer internposten fram i tid?

» JA, NÄSTAN ALLTID. 97,4 procent av alla brev kommer fram dagen efter, visar en kvalitetsmätning som gjordes i slutet av november.

– Det är ett bra resultat även om målet är 100 procent, säger Lars-Göran Sandgren, chef på serviceavdelningen.



Ny kulspetspenna
finns i GU-shopen

Köp den på : <http://gushop.adm.gu.se/>

GU JOURNALEN FRÅGAR:

Nya lärare i styrelsen

1. Varför ställer du upp som styrelseledamot?
2. Hur tycker du att Göteborgs universitet har utvecklats?
3. Vilka frågor kommer du att driva i styrelsen?
4. I vilken grad tror du att du kommer att få makt?



Claes Dahlgren
Ålder: 61 år
Titel: Professor i medicinsk mikrobiologi
Institutionen för medicin, avdelningen för reumatologi och inflammationsforskning
Bor: I Vasastan
Intressen: Långfärdsskridskoåkning

1 Jag är intresserad av forsknings- och utbildningsfrågor och det finns inte så många fora där man kan föra en diskussion om detta. Självklart känns det också som ett stort förtroende att mina kollegor tror att jag kan tillföra något. Jag ägnar redan mycket tid åt forskningspolitiska frågor och sitter exempelvis med i MediSam, ett samarbetsorgan mellan sjukvården och universitetet, samt är ordförande i min institutions forskningskommitté.

2 Mina kunskaper om Göteborgs universitet som helhet är begränsade men det ska bli spännande att lära mer. Däremot känner jag väl till utvecklingen inom Sahlgrenska akademien och till viss del Naturvetenskapliga fakulteten. Men det som händer inom högskolan generellt är inte roligt. Bland annat oroar det mig hur man inom det medicinska

området alltmer frikopplar forskningen från grundutbildningen genom att skapa informella forskningsinstitut. Ska man göra något sådant måste det ske medvetet. Annars riskerar universitetet att bli ett forskningshotell där lärosätet ses som något nödvändigt ont.

3 Jag kommer att fokusera mitt arbete på frågor som rör forskningsfinansiering, meritvärdering och kvalitetsutvärderingar och har många synpunkter (ofta kritiska) på hur forskningspolitiken i Sverige ser ut. Jag tror att en viktig roll för mig i universitetsstyrelsen kommer att vara att förklara vilka effekter föreslagna förändringar får för forsknings- och utbildningsverksamheten ur ett folksperspektiv. Jag hoppas att jag också kan bidra till att öka förståelsen för att förutsättningarna för att bedriva forskning och utbildning ser mycket olika ut inte bara på de olika fakulteterna inom universitetet utan också inom en och samma fakultet. Detta gör att det kan vara svårt att skapa regler för till exempel forskarutbildning som är gemensamma för hela lärosätet.

4 Nej, det tror jag inte. Jag har suttit i alltför många styrelser för att tro att man på ett enkelt sätt kan påverka eller få gehör för sina idéer. Men eftersom jag varit intresserad av forsknings- och utbildningspolitiska frågor under lång tid känns det spännande och roligt att få vara med och tillsammans med de andra lärarna hitta gemensamma strategier för de frågor som jag tycker är viktiga för framtiden.



Jan-Eric Gustafsson
Ålder: 60 år
Titel: Professor i pedagogik
Institutionen för pedagogik och didaktik
Bor: I Mölndal
Intressen: Matlagning och vin

1 Sedan jag blev professor 1986 har jag suttit med i flera nämnder och styrelser, de senaste åren i UFL. Det har varit nyttigt och lärorikt och jag hoppas lära mig ännu mer som ledamot i universitetsstyrelsen.

2 Det har ju skett stora förändringar på gott och ont inom universitetsvärlden, kanske mest på ont, med bland annat ökad styrning från staten och förändringar när det gäller fördelning av pengar. Villkoren för extern forskning har försämrats och förändrade system, som den nya OH-modellen, leder till oväntade utmaningar.

Jag har en känsla av att Göteborgs universitet har en negativ självbild när det gäller forskning, vilket förstås beror på utfallen när det gäller Linnéstöd och de strategiska forskningsområdena. Men egentligen tror jag inte att oron är särskilt välgrundad. Exempelvis har de ansökningar vi skri-

vit från IPD på senare tid haft bättre kvalitet än de bedömningar vi fått. Jag skulle vilja kalla det peer-less peer-review. Bedömningar av forskningskvalitet är viktiga men måste göras med omsorg och av flera bedömare.

3 Varav hjärtat är fullt, därom talar munnen. Det vill säga jag är bland annat intresserad av rekrytering och urval, och var med och ledde Göteborgs universitets utredning om breddad rekrytering för några år sedan, som det sedan inte hände något med. Jag är också intresserad av grundutbildningsfrågor, och inte minst sådant som har med lärarutbildning att göra. Jag vill också verka för en bättre balans mellan fakultetsmedel och externfinansierad forskning, där Sverige i förhållande till andra länder har extremt lite fakultetsmedel. Och så är jag kritisk till den allt större politiska styrningen och satsningen på excellens. Det är bättre att ha många bedömningar av mindre projekt än väldiga utvärderingar av storprojekt. Jag är också skeptisk till den nya OH-modellen som är mindre transparent än tidigare modeller, och vill överhuvudtaget föra fram synpunkter från dem på golvet.

4 Jag kommer inte att få någon personlig makt, det är väl inte ens önskvärt, däremot ska styrelsen som helhet förstås ha makt. Sitter man i styrelsen kan man inte driva några särintressen men man kan försöka hjälpa universitetet att fatta kloka beslut. Uppdraget innebär ett stort ansvar och min förhoppning är att styrelsen kommer att fungera väl.

Professur till konfliktforskare

» **CHRISTINE SYLVESTER**, professor i kvinnostudier/internationella relationer vid Lancaster University, Storbritannien, blir årets innehavare av Kerstin Hesselgrenprofessuren. Christine Sylvester forskar om genus i relation till krig och konflikter. Kerstin Hesselgrens gästprofessur är inrättad till minne av Sveriges första kvinnliga riksdagsledamot och avser en framstående kvinnlig

forskare. Professuren utses av ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap vid Vetenskapsrådet.

I år är professuren förlagd till institutionen för globala studier.

Guldbagge för bästa kortfilm

» **GABRIELA PICHLER** fick pris för bästa kortfilm vid årets Guldbaggegalan. Filmen Skrapår är hennes examensarbete från Filmhögskolan. Producenter är Mirja Hildbrand och Tobias Åkesson.



NYA STUDENTREPRESENTANTER



Christina Dackling
Studerar: har läst konservatorsprogrammet med textil inriktning, är fram till sista juni heltidsarvoderad vice ordförande för GUS, 26 år



Martin Dackling
Studerar: forskarutbildning i historia, 28 år



Emelie Hultberg
Studerar: läkarprogrammet 25 år



Helena Holmström Olsson

Ålder: 34 år

Titel: Universitetslektor och docent
Institutionen för tillämpad IT
Bor: Tjuvkiel, Kungälv kommun
Intressen: Hästar, hästar och hästar... all min lediga tid går till träning och tävling i dressyr med sikten inställt på nationell nivå.

1 För mig är universitetet en spännande och dynamisk miljö fylld av utmaningar och möjligheter. Att få lära mig mer om denna miljö och att få vara med och påverka är något som intresserar mig. Det ska bli väldigt intressant och lärorikt att få diskutera gemensamma intressen med de andra styrelseledamöterna.

2 Jag kom till Göteborgs universitet som doktorand år 2002 efter att ha studerat samt påbörjat mina doktorandstudier på Umeå universitet. Jag har väldigt mycket att lära vad gäller Göteborgs universitet som helhet men har under mina år här hunnit bekanta mig med framförallt IT-fakulteten och även Samverkansberedningen där jag lärt mig mycket om de gränsöverskridande aktiviteter som sker inom Göteborgs universitet. Jag tycker

mig se en väldigt positiv utveckling. Ett gott exempel på detta är det höga betyg Göteborgs universitet fått i den granskning som gjordes av Höskoleverket gällande kvalitetsarbete. För mig känns detta väldigt bra och jag trivs i en miljö där man bedriver ett medvetet förbättringsarbete. Sedan finns det också saker som oroar mig, till exempel resursfördelning, det sätt på vilket undervisning/forskning utvärderas och den risk som föreligger om grundutbildning och forskning inte hålls tätt sammankopplade.

3 Jag vill jobba för öppenhet, mångfald och framåtanda och ser framför mig ett universitet som inte bara följer trender utan också skapar trender – samtidigt som vi tar vara på den tradition, historik och erfarenhet som finns. Frågor som handlar om samverkan ligger mig varmt om hjärtat och jag vill jobba för att skapa en nära kontakt mellan grundutbildning och forskning samt en möjlighet att som anställd på universitetet kunna kombinera dessa båda områden på ett så bra sätt som möjligt. Från min bakgrund som programansvarig på ett av kandidatprogrammen på institutionen för tillämpad IT ser jag också oerhörda förtjänster i att jobba i nära samarbete med industrin och ser det som en viktig uppgift att hitta former som gör våra studenter så attraktiva och anställningsbara som möjligt.

4 Som styrelseledamot hoppas jag kunna vara en god representant i de frågor som berör dem jag representerar. Att få denna grupp att känna sig kraftfull är ”makt” för mig.



GU har en negativ självbild när det gäller forskning.

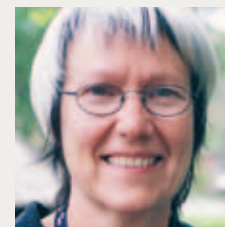


Jag kommer inte att få någon personlig makt ...

ÖVRIGA I STYRELSEN



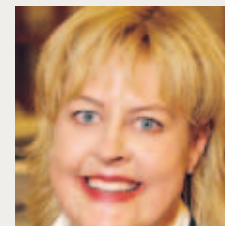
Carl Bennet, styrelseordförande



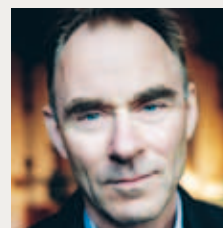
Margareta Alin Hege-lund, vice ordförande



Ann-Christin Bylund



Eva Halvarsson



Sverker Sörlin



Bertil Törsäter



Axel Wenblad



Pam Fredman

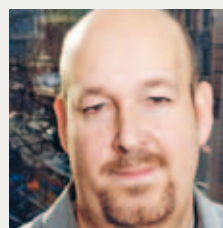
PERSONALFÖRETRÄDARE:



Astrid Igerud, OFR-S



Lennart Olsson, Seko



Martin Celandér, Saco

De externa ledamöterna väljs om senare i vår.

ERSÄTTARE
För lärare: Sally Boyd
För studenter: Thomas Larsson

Nya utbildningar på Filmhögskolan

» **FILMHÖGSKOLAN STARTAR** under året flera nya utbildningar. Tillsammans med Konsthögskolan Valand startar man Nordens första curatorutbildning för film och video. Ny är också forskarutbildningen i filmisk gestaltning. Senare i höst startar även en kurs i ljudgestaltning.

Akademiska kvartar

» **DEN 4 MARS**, kl. 12.30 på Bokia, Avenyn 21, börjar vårens kvartar. Först ut är Kerstin Alnebratt, ny föreståndare på Nationella sekretariatet för genusforskning. Sedan följer föreläsningar om hållbar energi, traditioner kring påskfirandet samt om glutenintolerans. Se mer på www.gu.se.



» **DEN 17-18 MARS** är det dags för laboratoriemässa på Konferenscentrum Wallenberg. Mässan är uppdelad på två halvdagar där du får möta GU:s ramavtalsleverantörer, möjlighet att knyta kontakter samt lyssna på intressanta och inspirerande seminarier. Mässan är kostnadsfri, lunch och fika ingår. Anmälan görs på: www.pa.adm.gu.se/kompetensutveckling/kategorier/miljoutbildning/

Cybermobbing ett hot att ta på allvar

Nu ska all forskning om cybermobbing i hela landet samlas. Ann Frisé, som också är med i ett europeiskt nätverk, har fått uppdraget.

ATT BLI MOBBAD är plågsamt. När det sker via mobilen eller internet känns det ofta ännu värre.

Den som utsätts för cybermobbing har ingen fristad där han eller hon kommer undan, inte ens hemma. Och det är ofta mycket svårt att veta vem förövaren är.

Problemet med cybermobbing är relativt nytt och det finns få studier på området. Men den tekniska utvecklingen går mycket fort.

– Det här fältet ändrar sig så snabbt. Vi vuxna snubblar efter ungdomarna i att förstå vad de blir utsatta för, säger Ann Frisé, ny professor i psykologi.

Det är en kall vinterdag när vi träffas i hennes arbetsrum på psykologiska institutionen vid Linnéplatsen i Göteborg. Här inne råder ordning, det är det ingen tvekan om. Ann Frisé verkar vara en strukturerad person.

– Jo, det är jag nog, säger hon och skrattar.

Pärmarna står i täta rader i bokhyllan på ena väggen och böckerna i den andra. På skrivbordet är det nästan tomt, bara några få papper ligger framme.

Utsikten över de stora träden framför det vackra gamla barnbördshuset i rött tegel är hon väldigt nöjd med.

– Fåglarna har redan börjat bygga bo där, säger hon och pekar ut mot den lilla parken.

Intensivast i åldern 12–15 år

I 200 barn och ungdomar i Göteborg ska under 2010 få ett frågeformulär om cybermobbing. Det är det första steget i Ann Frisés projekt, finansierat av FAS (Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap). Med hjälp av Sofia Berne, doktorand, kontaktar hon skolor i Göteborg,

där de försöker få en jämn socioekonomisk spridning och låter hela klassen delta. Forskarna sitter med i klassrummet när eleverna får svara på frågor om sina erfarenheter av cybermobbing.

Steg två är så kallade fokusgrupper.

– Där samlar vi elever som utsatts för cybermobbing. Det blir gruppsamtal om vad de varit med om. Hur de upplevde det, i vilken mån de har sökt hjälp och om de fått någon.

Vilka åldrar man ska vända sig till är ännu inte helt klart. Mycket tyder på att cybermobbingen är som intensivast i åldern 12–15 år.

– Men den sträcker sig betydligt lägre ner i åldrarna, säger Ann Frisé.

Cybermobbing sker med modern teknik framför allt via mobiltelefoner och internet. Det kan handla om obehagliga sms eller mejl eller att förövaren lägger ut foton, filmer eller text på nätet.

Den "vanliga" mobbingen sker oftast i skolan. Det innebär att när eleven är hemma så är han eller hon fri från den.

– Det finns skäl att tro att cybermobbing på flera sätt är värre än annan mobbing. Du har ingen fristad, mobbingen kan ske hemma eller i skolan, på dagen eller på kvällen. Det kanske plingar till i mobilen och så får du ett sms när du sitter vid middagsbordet.

Mobbingen kan också ske i så kallade chatrum på nätet som många barn och ungdomar deltar i på kvällstid.

– Vad de här barnen upplever är otroligt obehagligt. Man blir aldrig fri, det når en överallt.

Att inte veta vem som ligger bakom mobbingen är jobbigt för den som blir utsatt.



Han eller hon kanske får en beskrivning av sig själv i ett chatforum men har ingen aning om vem som har skrivit. Eller så hittar man en bild på sig själv på internet som man inte alls vill ska visas där.

– Någon kanske har lagt ut en bild från en fest och bara tycker att det är kul. Men den som finns på fotot kan känna sig kränkt.

Information kan också ha vandrat i många led. Någon tar ett foto som han skickar med mobiltelefonen till en annan person som lämnar det till en tredje som lägger ut det på nätet.

– Det skapar en väldigt obehaglig känsla. Personen det drabbar tänker kanske att det måste vara någon i klassen men har ingen aning

om vem det är.

I Sverige räknar man med att cirka 10 procent av barnen och ungdomarna utsätts för "vanlig" mobbing. Ungefär lika stor andel drabbas av cybermobbing.

Tas inte på allvar

Ann Frisé menar att cybermobbing inte alltid tas på allvar av skolan trots att forskning visar att den, liksom annan mobbing, oftast har koppling dit.

– Det finns verkligen skäl att jobba med det här i skolsammanhang.

Om skolan inte bryr sig så blir de här barnen mycket ensamma med sitt problem, menar Ann Frisé.

Vissa studier visar att de som mobbar i skolan också gör det på nätet.

– Men man har också sett att de som är offer för annan mobbing kan vara förövare på nätet. Där kan man skydda sig bakom anonymitet.

Det är viktigt att snabbt få en bild av hur cybermobbingen fungerar, anser hon.

”
Man blir aldrig fri, det når en överallt.

79 medarbetare

» SÅ MÅNGA ERHÖLL I ÅR utmärkelsen För nit och redlighet. Utmärkelsen ges till den som varit statligt anställd i minst 30 år eller slutat sin anställning efter minst 25 års statlig anställning. Vid ceremonin den 10 februari högtidstalade Gunilla Gårdfeldt.

Berlockarband - snart i GU-shopen!

» INOM GÖTEBORGS UNIVERSITET finns det en rik symbolvärld i form av utsmyckningar i universitetets olika byggnader. Det är ofta motiv från växt- och djurriket. Lejonet är redan väl inarbetat, men det finns också lite mer oväntade inslag som apor och hundar. Armbandet med universitetets logotyp kan kompletteras med berlocker som visar våra symboler och utsmyckningar. www.gu.se/gu-shopen



Cybermobbing har ofta koppling till skolan, säger Ann Frisé.

– Jag tror att det är därför som EU nu satsar så mycket på detta. Och jag är väldigt hoppfull att vi ganska snabbt kan komma vidare med förståelsen av det här.

EU har avsatt pengar till ett nätverk av cybermobbningsforskare inom COST (European Cooperation in Science and Technology). Där finns representanter från 21 europeiska länder och Ann Frisé är en av dessa.

EU kräver motprestationer av deltagande länder. Därför har den svenska regeringen beslutat om en nationell samordning av cybermobbningsforskare. Göteborgs universitet och Samhällsvetenskapliga fakulteten

fick uppdraget och Ann Frisé är från 1 januari i år ansvarig. Hon ska bland annat inventera de svenska forskarna och kalla till möten.

– Det är ett tvärvetenskapligt fält med bland annat psykologer, sociologer, jurister, kriminologer och medieforskare.

Ann Frisé ska också sprida information från nätverket inom COST.

– Det är ett väldigt aktivt och praktiskt inriktat nätverk. Vi har inte pengar till projekt utan forskare från olika länder träffas och jobbar med riktlinjer för åtgärder mot cybermobbing. Vi har till exempel kontakt med jurister och mobiltelefonföretag.

Vad ska då den som utsätts för cybermobbing göra?

– Prata med någon vuxen! Barn och ungdomar behöver vuxnas hjälp att gå vidare med detta. Om man vet vem som ligger bakom och det är någon på skolan ska man vända sig dit, säger Ann Frisé.

Vet man vem mobbaren är kan det också vara bra att tala med hans eller hennes föräldrar, anser hon. Om mobbingen sker på en sajt bör man kontakta dem som håller i den. Är det riktigt allvarligt ska man polisanmäla.

Förutom cybermobbing har Ann Frisé tre forskningsområden som

rör ungdomars och unga vuxnas situation. Det handlar om annan mobbing, kroppsuppfattning och identitet.

Deltar inte i sociala medier

Sedan mitten av 1990-talet har hon varit på Göteborgs universitet, först som doktorand.

1999 disputerade hon med en avhandling om kortväxta barn, ett samarbete med Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus.

– Det jobbigaste för de barnen var att de blev retade. Det väckte mitt intresse för kroppens betydelse men också för kamratrelationer.

Ungdomar och unga vuxna ligger i fokus för all hennes forskning.

– Jag tycker att det är väldigt intressanta åldersgrupper. Det är så mycket som händer då. Och kamratrelationer har aldrig så stor betydelse som under den här perioden.

Ann Frisés forskning om cybermobbing har bidragit till att hon själv inte deltar i så kallade sociala medier.

– Jag skulle aldrig lägga ut information om mig själv på Facebook. Jag är kanske mer än andra medveten om riskerna. Mindre naiv, menar jag, andra kanske säger mer tråkig. Men det handlar också om att jag som person hellre träffar människor i verkligheten.

ANNIKA HANSSON

Ann Frisé

Titel: Professor i psykologi vid Göteborgs universitet sedan december 2009. Legitimerad psykolog

Ålder: 46 år

Född: Göteborg

Bor: Änggården i Göteborg

Familj: Maken Philip Hwang, professor i psykologi vid Göteborgs universitet. Tre barn och makens fyra barn (i åldrarna 13-28 år)

Böcker: Skriver tillsammans med maken på en bok om ungdomspsykologi. De har samarbetat i flera bokprojekt tidigare

Intressen: Resor, gärna till Frankrike, och film

5 frågor till Ulla Nylin ...

som sedan förra året driver projektet "utlandspraktik" på studentavdelningen.



Berätta om ditt arbete. Hur hjälper du studenter att komma iväg på praktik?

– Jag försöker få studenter som befinner i slutfasen av sin utbildning att komma ut på praktik i sex månader. Sedan i mars förra året har jag skickat iväg cirka 30 studenter vid Göteborgs universitet. Med det nätverk som jag har byggt upp under åren har jag kunnat hjälpa totalt över 300 studenter. Grundidén är att praktiken ska leda till riktiga jobb, hemma eller utomlands.

Vilken betydelse har utlandspraktik för att få ett riktigt jobb?

– Det har mycket stor betydelse. 99 procent av dem som jag skickat ut på praktik har fått arbete. Många har idag kvalificerade jobb inom FN, utländska exportråd och multinationella företag som Ericsson, Asea, SKF och Ikea.
– Det är idag mycket svårt att få jobb. Ofta handlar det om att få in en fot på arbetsmarknaden och utlandspraktik ses som väldigt meriterande när man söker arbete.

Vilka kan vända sig till dig?

– Alla med minst en grundexamen eller allra helst en masterexamen. Kravet är bra studieresultat och goda språkkunskaper. Men alla behöver inte vara socialt utåtriktade genier, utan även lite blyga människor ska absolut söka. En sådan här praktik gör att man växer oerhört. Jag ser det också som min uppgift att försöka hjälpa tjejer med ett utländskt klingande namn att få praktik eftersom de har det särskilt tufft att komma in på arbetsmarknaden.

– Jag försöker också förbereda studenterna på vad som krävs och ge introduktion. Det är ju väldigt viktigt att de sköter sig. Det går inte att klä sig som här hemma utan kostym eller dräkt är en självklarhet.

Men praktik utan lön, hur klarar de sig?

– Enda hindret är pengar. Jag försöker hjälpa studenterna med att söka stipendier. En bra början är att leta i stipendiedatabasen som rymmer tusentals stipendier. Det är lättare om man åker ut på praktik i Europa, då går det att få Erasmusstipendier. Men om man ska vara i New York i ett halvår behöver man få ihop minst 60 000-70 000 kronor. Men min erfarenhet är att det brukar lösa sig, trots allt.

Varför ska universitetet ägna sig åt att hjälpa studenter att få praktik?

– Studenterna tycker att det här är bra. Universitetets grunduppgift är utbildning och forskning men ibland tänker man inte på att utbildning faktiskt ska leda till jobb. Praktik är ett komplement till utbildning och leder till jobb lite snabbare. Om vi kan visa på att många av våra duktiga studenter får högt kvalificerade jobb, då är det i slutändan bra för Göteborgs universitet. Ute i världen är det ett bevis på att GU är ett framstående universitet. Därför är en satsning på utlandspraktik en "success story" som alla vinner på.

ALLAN ERIKSSON

Ett större sk

Jörgen Lundälv ligger i to

Jörgen Lundälv är en av de flitigaste forskarna i den massmediala debatten. Ingen annan har lagt in fler artiklar i SwePub, en ny nationell söktjänst för vetenskaplig publicering.

– Alla vinner något på att vara med, säger han.

DET ÄR TERMINSSTART och studenterna rusar upp- och nerför trapporna på Sprängkullsgatan. Utanför institutionen för socialt arbete, på tredje våningen, stannar Jörgen Lundälv upp och pekar.

– Det här är institutionens senaste avhandlingar och forskningsrapporter. Men det finns ett mycket större skyltfönster där ute.

När vi slår oss ner i korridoren med en kopp kaffe plockar Jörgen Lundälv fram sin Iphone och visar hur lätt det är nu för tiden att ha koll. Han prenumererar på en gratis nyhetstjänst och får varje dag ett mejl om någon debattartikel har publicerats eller om hans namn har nämnts i en tidning – här hemma eller ute i världen.

– Se här. Idag har jag en artikel inne i tidningen Ljusnan. Det innebär att jag kan förbereda mig om någon journalist ringer.

Lägger in allt

I den nya databasen SwePub, där svenska forskares publiceringar syns, ligger Jörgen Lundälv i topp. Han har flest publicerade artiklar, rapporter, böcker, radiointervjuer och tv-inslag. Med över 500 inrapporterade poster slår han till och med den välkände Lundahistorikern Dick Harrison.

– Det har blivit en vana, nästan som att borsta tänderna. Jag lägger in allt i Göteborgs universitets publiceringsdatabas, GUP.

Sedan några år tillbaka är det obligatoriskt att mata in i GUP. Det tycker Jörgen Lundälv är en bra idé.

– Alla medverkar att ställa ut i ett skyltfönster. Man kan se det som tvingande beslut men jag väljer att se det som en utmaning, att vi alla kan bidra till att göra universitetets skyltfönster ännu större.

– Forskare lägger ner väldigt mycket kraft och tid på att författa avhand-

lingar och vetenskapliga artiklar som ger poäng och meritvärde, men många har glömt att det också finns ett annat ansvar, nämligen den tredje uppgiften. Att möta allmänheten och att effektivt använda sig av medier för att nå ut.

Jörgen Lundälv, med ett förflutet som journalist, har förstås en stor fördel eftersom han förstår och kan mediernas spelregler.

– Om jag vill få en artikel på DN-debatt då vet jag vad som krävs. Visst utnyttjar jag min kunskap och mitt kontaktnät.

Sträck på dig!

Jörgen Lundälv började tidigt. Under gymnasietiden blev det många insändare till Borås Tidning för att påverka

kommunråden och opinionsbildare. På den vägen har det fortsatt.

– Som forskare måste man lära sig journalistens ledord: väcka, oro och förarga utifrån de brister och orättvisor man hittar. När man är klar med ett forskningsprojekt är mitt tips att kontakta journalister eller att skriva en debattartikel. Sträck på dig, säg: "Här är jag och det här har jag gjort!" När

journalisterna hugger på en artikel öppnas dörren till fler artiklar, radio- och tv-inslag.

Jörgen Lundälv berättar att han nästan jämt får idéer till artiklar. Han har flera inlägg i datorn, färdiga att skickas iväg.

– Mitt problem är att jag vill skriva så många artiklar. Ofta gör jag omarbetningar av samma artikel som skickas till många tidningar. Men följ alltid debattreglerna och skriv inte för långt.

Glöm inte bort

I slutet av 1990-talet gjorde han en studie om hur anhängiga påverkas när en familjemedlem råkat ut för en whiplash-skada. Han blev inbjuden till en konferens i Vancouver i Kanada för att presentera resultaten.

– Då slog det mig att jag inte berättat om det här i lokaltidningarna. Många forskare tror att det enda som räknas är att bli publicerad i de nationella tidningarna. Det är väldigt synd. Man får inte glömma bort att nå ut i lokalsamhället.



Som forskare måste man lära sig journalistens ledord: väcka, oro och förarga.

Lyttfönster finns där ute

upp bland svenska forskare



Sträck på dig, säg "Här är jag och det här har jag gjort", säger Jörgen Lundälv, den forskare som publicerat mest i den nya nationella databasen.

Men visst är det lätt att bli fartblind när mediedrevet går, påpekar Jörgen Lundälv och fortsätter berätta lika lugnt om diskoteksbranden på Backaplan där unga människor urskillningslöst blev avbildade. Han skrev en skarpt kritisk artikel på DN Debatt riktad mot hela journalistbranschen.

– Bevakningen var ett lågvattenmärke för hela svenska presskåren. Den artikeln rörde upp känslorna. På den tiden bodde jag i Umeå och jag flög ner till Göteborg för att delta i SVT Debatt och stod ensam mot alla journalister och fotografer som hade bevakat branden. Stämningen var

närmast hatisk. Före debatten sade en tv-fotograf till mig att han skulle slå ner mig.

Kärlek till språket

– Man blir väldigt påverkad och jag ångrar det inte. Men jag kunde inte föreställa mig att det skulle bli så mycket debatt och starka reaktioner. När man får igång en debatt måste man orka fullfölja den, även om det får konsekvenser, berättar Jörgen Lundälv som drivs av lusten och kärleken till språket. För honom tar det oftast inte mer än halvtimme att få ihop en debattartikel. Den största vinsten är att båda verksamheterna

befruktar varandra, en debattartikel kan föda idéer till nya forskningsprojekt, och tvärtom.

Vad är ditt råd till forskare som känner tveksamhet?

– Prova och våga. Upptäck hur roligt det är att delta i debatten. Men om man sticker ut hakan, då ska man ha belägg för vad man säger. Sedan ska man vara förberedd på att journalister kan ställa oväntade frågor. Det viktigaste är att man på förhand har bestämt sig för vad som är budskapet.

FAKTA:

Jörgen Lundälv är lektor i socialt arbete vid Göteborgs universitet, docent i trafikmedicin vid Umeå universitet och före detta journalist. 1998 doktoretrade han på en avhandling med titeln "Förmåga till välfärd. Trafikskadades upplevelser och liv - ett drama om bemästring" på socialpolitiska institutionen vid Helsingfors universitet.

Hemsida: <http://lundalvtrafficmedicine.dinstudio.se/>

Blogg: <http://jorgenlundalv.blogspot.com/>

Vad är SwePub? Det är en samlad ingång till svensk vetenskaplig publicering, där många artiklar är fritt tillgängliga i fulltext.

Allt som Göteborgs universitets forskare registrerar i GUP är också sökbart i SwePub. Databasen är framtagen i ett samarbete mellan Kungliga biblioteket och universitetsbiblioteken i Göteborg, Linköping, Lund och Uppsala. Gå till: <http://swepub.kb.se>

De GU-forskare som har flest publikationer i SwePub är: Jörgen Lundälv, Kaj Blennow, Frank Thomas Grub, Astrid von Rosen, Tommy Gärling, Henrik Zetterberg, Karl Swedberg, Claes Ohlsson, Pär-Anders Granhag och Katharina Sunnerhagen.

GUP står för Göteborgs universitets publikationer och innehåller totalt 43 000 poster. I denna databas registreras allt material som publiceras av forskare vid GU: artiklar, bokkapitel, rapporter, vetenskapliga rapporter och mycket mer. Gå till: <http://gup.ub.gu.se/gup/>

ALLAN ERIKSSON

Kritik för krognota

Ordning och reda, men ekonomisk-historiska institutionen får - i likhet med många andra - kritik för att inte fullt ut följa interna regler vad gäller upphandling och representation.

UNDER SENARE TID har internrevisionen gjort nedslag på ett antal institutioner och framför allt undersökt i vilken utsträckning reglerna för upphandling efterlevs.

– Det är på tapeten i varje granskning. Det är viktigt att reglerna följs för annars riskerar universitetet att bli skadeståndsskyldigt, säger Jan Sandvall, chef på internrevisionen.

Bland annat har ekonomisk-historiska institutionen i ett fall inte följt GU:s ramavtal när det gäller tryck-tjänster.

– Vi har gjort ett par misstag vid upphandlingen, men det kan förklaras med att några medarbetare inte har känt till vilka regler som gäller. Det är informationsproblem vars ansvar ligger på mig, säger prefekt Sverker Jonsson.

Institutionen har även anlitat en översättare som inte är upphandlad av universitetet.

– Översättaren är bekant med vårt ämne och vår terminologi. Jag har

lite svårt att se att vi har gjort något fel i det fallet. Jag har stor förståelse för att universitetet har gemensamma regler, men det måste finnas utrymme för speciallösningar och särskilda undantag. Men självklart får vi strama upp rutinerna.



Istället blir det ytterligare en formalitet och ett administrativt hinder ...

Dessutom har internrevisionen gjort en anmärkning när det gäller representation. I april förra året bjöd prefekten två utländska professorer på middag på Fiskekrogen tillsammans med en anställd på institutionen. Notan gick på närmare 1 200 kronor per person, vilket enligt internrevisionen var ”kraftigt över den beloppsgräns för extern representation som då gällde (625 kronor per person, inklusive moms)”. Kostnaden för restaurangbesöket betalades ut genom ”Räkning för personligt utlägg”.

– Frågan är hur man gör med



Sverker Jonsson, prefekt på ekonomisk-historiska institutionen, säger att rutinerna kommer att skärpas.

utländska gäster som kommer hit för ett föredrag eller en disputation. Problemet är att man inte kan betala så mycket i arvode och det förväntas att man bjuder ut dem på en finare middag. Det var inga excesser och absolut ingen sprit men det kostar att gå på en finare krog.

Sverker Jonsson säger att han i fortsättningen får be om tillstånd av Handelshögskolans rektor.

– Men kommer han att säga nej?

Det tror inte jag. Istället blir det ytterligare en formalitet och ett administrativt hinder som sätts upp, vilket jag egentligen tycker är onödigt.

Idag är beloppsgränsen för extern representation 750 kronor per person.

Vid några tillfällen har även medarbetare fått betalt för sina taxiresor mellan hemmet och arbetsplatsen. Det har enligt Sverker Jonsson handlat om ytterst enstaka gånger då forskare fraktat stora lådor med källmaterial.

SVERKER JONSSON påpekar att han är positiv till granskningen eftersom den leder till förbättringar. Han kommer att informera alla sina medarbetare om vilka regler som gäller.

– Det är klart att det är bra och nödvändigt. Vi förvaltar ju statens medel och skattebetalarnas pengar och då ska vi självklart följa lagar och bestämmelser. Men ibland inträffar olycksfall i arbetet, vilket är beklagligt.

På det hela taget tycker inte Jan Sandvall att det handlar om några allvarliga brister.

– Nej, det är inget som sticker ut, utan det är ganska vanliga anmärkningar.

ALLAN ERIKSSON

Pensionär mot sin vilja

Vid 67 års ålder förväntas statligt anställda sluta jobba. Varför? undrar en kvinna som vill att Göteborgs universitet föregår med gott exempel.

– Fullt frisk, fräsch och mer kapabel är någonsin tidigare blir man betraktad som förbrukad.

DET VAR I HÖSTAS som medarbetaren, som av personliga skäl inte vill skylta med sitt namn, fick ett formellt brev från arbetsgivaren: ”Anhållan om entledigande”. Brevet gjorde henne mycket upprörd. Hon började skriva protestskrivelser till GU:s ledning, personaldirektören, Diskrimineringsombudsmannen, Arbetsmarknadsdepartementet och SULF:s ordförande. Ambitionen var att få till stånd en förändring.

– Varför måste statligt anställda tvångspensioneras vid en viss ålder? Vad gör oss till mindre arbetsföra människor den dagen vi fyller 67 år? Varför måste man sluta om man inte vill och om arbetsledningen bedömer



ens prestationer som optimala?

Hon såg sig tvingad att säga upp sin anställning. Men som tur var hade hon blivit lovad ett ettårsvikariat av sin chef.

– Det kändes kränkande att behöva be om att få fortsätta. Det borde i stället vara en självklarhet eftersom min prestation på jobbet lig-

ger på topp, jag är mycket användbar och kompetent att också rycka in på många andra arbetsuppgifter.

I svaret från GU:s ledning hänvisas till statliga regler och lokala avtal, bland annat att en arbetstagarare är ”skyldig att avgå från sin anställning vid utgången av den månad då arbetstagararen fyller 67 år”. GU ser ingen anledning att förändra detta så länge nuvarande regelverk inte ”upplevs som ett hinder”.

REGERINGEN HAR INTE några planer idag på att höja pensionsåldern, men i arbetsmarknadsminister Sven-Otto Littorins svar slås det fast att ambitionen är att fler ska kunna jobba längre. Bland annat genom ett särskilt jobbskatteavdrag för dem som stannar kvar några extra år på jobbet. Oavsett reglerna står det i princip arbetsgivaren fritt att tidsbegränsat förordna anställda hur länge som helst.

Kvinnan, som helst vill fortsätta jobba till efter 68 år, beklagar att samhället blivit så åldersfixerat. Hon

upplever att omvärlden betraktar henne med andra ögon bara för att hon är över 65 år.

– Det är kränkande att ålder istället för prestation blivit en värdeindikator som anger hur länge det anses lämpligt att arbeta. Ålder har i sig blivit en diskriminerande faktor.

– Mitt liv är som bäst just nu. Jag har erfarenhet, mod, mental och fysisk kraft att leva ett fantastiskt liv. Jag har samma förmåga idag som när jag var 30, kan exempelvis sitta i lotus, stå på händer och simmar 2 000 meter minst en gång i veckan. Jag har inte haft en enda sjukskrivningsdag de senaste tio åren.

Hon undrar varför inte en så stor arbetsgivare som Göteborgs universitet kan gå i bräschen för en mer flexibel pensionsålder.

– Ledningen borde verka för att avskaffa åldersdiskrimineringen, säger hon.

ALLAN ERIKSSON

Reste till Dubai

Ingen konferens ägde rum

En anställd på avdelningen för teknik- och vetenskapsstudier stack iväg till Dubai i cirka 10 dagar. En konferensresa, säger forskaren. Men internrevisionen slår fast att det var en semesterresa.

INTERNREVISIONEN har i sin granskning av sociologiska institutionen funnit en hel del brister i den interna kontrollen som rör underavdelningen teknik- och vetenskapsstudier. Det handlar om bristande rutiner och uppföljning: fakturor och reseräkningar som inte är arkiverade på ett systematiskt sätt och ofullständiga underlag vid extern representation.

Det mest uppmärksammade fallet rör en resa. Förra våren åkte en anställd lärare vid avdelningen teknik och vetenskapsstudier, som hör till sociologiska institutionen, till Dubai för att delta i två medicinska konferenser. Både resa, traktamenten och hotell gick på drygt 40 000 kronor.

Men vid en närmare granskning av reseräkningen fanns inget som tydde på att forskaren hade deltagit i någon konferens. Internrevisionen konstaterar: "Utredningen visar att läraren har förvanskat underlagen för att dölja relevanta fakta." Bland annat hade datum för en av konferenserna och antal resenärer ändrats.

– Det var en svåröverskådlig reseräkning, säger internrevisionens chef Jan Sandvall. Forskaren hade försökt att belägga deltagandet genom att ladda ner material från nätet, men vår bedömning är att det var en privat semesterresa.

Forskaren bestrider uppgifterna om att det skulle vara frågan om semester och menar att det var en arbetsresa.

Hur säkra är ni på att det inte var en konferensresa?

– Vi har gjort en omfattande utredning och har en stor tyngd i vår bevisning, fortsätter Jan Sandvall. Om syftet var att delta i två konferenser och vi har kommit fram till att någon konferens inte ägde rum under den tiden så var det ingen arbetsresa. Det är vår bedömning i nuläget, med reservation för att man aldrig kan veta vad som kommer fram senare.

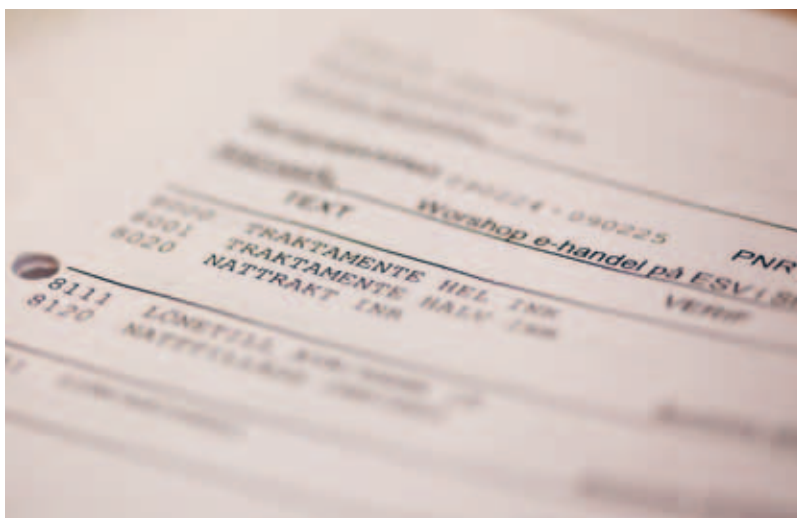
Reseräkningen hade inte attes-

terats av föreståndaren på underavdelningen eller av prefekten på institutionen.

Internrevisionen konstaterar i sin skrivelse att "det inte funnits fungerande administrativa rutiner som förhindrat utbetalningen av beloppet".



Inget tydde på att forskaren hade deltagit i någon konferens.



Anna-Karin Kollind, som är prefekt på sociologiska institutionen, har lämnat över ärendet till fakultetens dekan Helena Lindholm Schulz.

– Jag har ingen anledning att betvivla internrevisionens arbete men mer än så vill jag inte säga i dagsläget, säger Anna-Karin Kollind.

GU JOURNALEN HAR även sökt dekanen för en kommentar, men hon vill inte uttala sig mitt under en pågående utredning.

Även om det är ett ovanligt fall bedömer Jan Sandvall situationen som allvarlig.

– Om en anställd använder 40 000 kronor av universitetets allmänna medel för privata ändamål är det självklart inte bra. Då har man missbrukat arbetsgivarens förtroende, säger han.

Om inga nya uppgifter framkommer i den utredning som fakulteten dragit igång kan konsekvensen bli

återbetalning men även en anmälan till universitetets personalansvarsnämnd.

Att det administrativt har varit lite stökigt på avdelningen, förklarar Anna-Karin Kollind med att teknik- och vetenskapsstudier tidigare var en liten fristående enhet. Först från och med i år ingår den, ekonomiskt och administrativt, som en enhet på sociologiska institutionen.

– Sammantaget är det en del plumpar här och där, men väldigt lite på sociologiska institutionen. Mycket är redan åtgärdat eftersom vi har infört en hel del nya rutiner i och med sammanslagningen. Och det som är riktigt problematiskt har vi lämnat över till dekanen.

Den enda anmärkning som insti-

– tutionen får gäller ett årskort på SJ, till ett värde av 55 000 kronor per år. Forskaren, som är involverad i ett projektarbete i Stockholm, reser mycket i tjänsten. Men varken avtal eller resejournal har upprättats, påpekar internrevisionen i sin granskning.

Varför har ni inte skrivit ett avtal?

– Det har vi missat eller så har vi inte tänkt på det. Vi var inte medvetna om att det var nödvändigt upprätta avtal. Som prefekt känner jag väl personen som har årskort och jag vet att det inte har använts privat. Det är förstas inte tillräckligt, utan vi ska naturligtvis följa reglerna och upprätta ett avtal, påpekar Anna-Karin Kollind.

Senast den 5 mars ska institutionen ha svarat på vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av rapporten.

ALLAN ERIKSSON



Sekretariatet får ny organisation

► **Nationella sekretariatet** för genusforskning har fått en mer självständig roll inom Göteborgs universitet. Det är inte längre en del av Humanistiska fakulteten utan flyttas till gemensamma förvaltningen. Förhoppningen är att detta ska öka synligheten utåt.

En förklaring till omorganisationen är att regeringen har beslutat att upphäva förordningen som reglerar sekretariatets verksamhet. Istället har GU fått ett särskilt uppdrag när det gäller sekretariatets övergripande uppgift.

Men några förändringar vad gäller resurser eller inriktning är det inte fråga om.

Gäller även havsmiljöinstitutet

► **Det nationella havsmiljöinstitutet**, som Göteborgs universitet är värd för, placeras också från årsskiftet som en enhet vid gemensamma förvaltningen.

Havsmiljöinstitutet delar lokaler med det nationella sekretariatet för genusforskning på Lyckans väg 4, vilket innebär att båda samverkar kring administrativ service.

Institutet har till uppgift att bistå myndigheter med vetenskaplig kompetens i havsmiljöfrågor och att informera om forskning och tillståndet i haven samt att öka medvetenheten om havets miljöproblem.

Hållbar stadsutveckling

► **Nu börjar arbetet** vid det nya internationella centrumet för hållbar stadsutveckling, Mistra Urban Futures. Följande fem pilotprojekt startar under året: Samhällsstyrning på olika nivåer för hållbar stadsutveckling, Att bygga för klimatförändringar, Urban handlingskraft, Företagsdriven hållbar utveckling samt Urbana spel: Gemensamt lärande för hållbar stadsutveckling.

Centrumet får sammanlagt 15 miljoner kronor under uppbyggnadsåren 2010–2011. Från 2012 blir budgeten 50 miljoner kronor årligen.

Centrumet lägger också grunden för ett nätverk med verksamhet i Göteborg, Manchester, Kisumu, Shanghai och Kapstaden.

Fascineras av det främmande

Människan är det berättande djuret, förklarar litteraturvetaren Yvonne Leffler. Det är genom sagor, myter och historier vi förstår oss själva och vår omvärld, vare sig det handlar om tusenåriga skapelseberättelser, tv-serier eller vetenskapliga förklaringar som Big Bang. Men varför ägnar hon sig åt en så världsfrämmande genre som skräck?

BISITTER HEMMA I Yvonne Lefflers lägenhet i den del av Guldheden vars utveckling på senare tid diskuterats av både politiker och i medierna. Området ligger centralt och borde kanske därför byggas ut? Men det är också landets enda intakta miljö från 1945.

Både gräddsnipan och kaffebrickan på bordet pryds av bilder på katter. Att det är en kattälskare som bor här får jag ännu mer klart för mig när Yvonne Leffler berättar om en benådad resa till Sydafrika förförre hösten, tillsammans med maken.

– Höjdpunkten var när vi besökte Kalahari och redan första dagen fick vi syn på en leopard!

Egentligen vill Yvonne Leffler kalla sig fiktions- snarare än litteraturvetare. I det delprojekt hon just startat, *Fiktion, lek och hälsa*, kommer hon att undersöka roman- tik, skräck, fantasy och kriminalfiktion inom både litteratur, film, tv-serier och dataspel.

– Att se på film eller spela dataspel tillsammans med andra kan liknas vid en kollektiv rit, förklarar hon. Det är i dessa alternativa världar man kan undersöka hur det skulle vara om allt var annorlunda. Tänk om lukten istället för syn och hörsel var det viktigaste sinnet, och man kunde vädra en annan människa som stod gömd bakom hörnet? Eller om man förvandlades till något hemskt och skrämmande vid fullmåne, vilken tonåring kan inte känna igen sig i det? Att våga se på de allra värsta skräckfilmerna kan fungera som en initiationsrit för ungdomar, särskilt om föräldrarna inte gillar det man gör. För min generation var det *Motorsågsmassakern* tillsammans med kompisarna i tv-soffan som gällde.

Men det är också inom fiktionen som vi får svar på frågor om hälsa och sjukdom.

– Till och med våra viktigaste funderingar, som rör vad som är gott eller ont, kärleksproblem eller vad själva meningen med livet är, hanterar vi med hjälp av berättelser, påpekar Yvonne Leffler.

Skräck och fantasy uppfattas inte som riktig god litteratur, även om det håller på att ändras nu när till och med en författare som John Ajvide Lindqvist fått Selma Lagerlöfpriset.

– Men vid slutet på 1700-talet, då den här typen av böcker började skrivas, gjorde man inte samma skillnad på skräck och andra genrer. Och det finns flera poänger med att handlingen är orealistisk, förutom själva underhållningsvärdet. Just för att berättelsen utspelas i en alternativ verklighet kan författaren ta upp svåra ämnen i den här världen, som annars inte skulle kunna hanteras. Dracula kan till exempel ses som en skildring av sexualskräckens viktorianska England.

FIKTIONEN SPELAR DEN dubbla rollen av att både utmana våra föreställningar om oss själva och om världen omkring oss – samtidigt som den också bekräftar det vi redan tror oss veta.

– Hur tänker en mördare och hur arbetar en kriminalare? Eller hur är det att leva i Botswana? Det vet vi kanske inte men genom litteratur, tv och film får vi ändå en bild av hur verkligheten ser ut som dessutom bekräftas av nya tv-serier och filmer. Och vi sympatiserar gärna med superhjälten som ställer allt till rätta, eller med den fattiga flickan som genom mod och uppoffringar till slut får prinsen. Även den senaste biosuccén, *Twilight*, är ju en askungesaga, bara ännu mer komplicerad: prinsen är inte endast rik, vacker och ouppnåelig i största allmänhet, utmaningen för Bella blir ännu större eftersom han dessutom är en farlig vampyr med evigt liv.

I julis fick Yvonne Leffler ett dataspel i julklapp. Det har hon ännu inte vågat sig på av rädsla för att bli alltför engagerad. Men just dataspel är annars en ny utveckling inom fiktionen som intresserar henne.

– När man spelar, handlar det ju inte bara om att leva sig in i hjälterollen utan också om att agera själv och fatta egna beslut. Den som är online kan dessutom skapa hela världar tillsammans med andra. Inte underligt att det får många att glömma både tid och rum.

När Yvonne Leffler började forska på 1980-talet blev hon intresserad av 1700- och 1800-talets gotiska roman för att det var ett område som var så lite undersökt.

– Jag var egentligen inte särskilt intresserad av skräckgenren personligen men tänkte att det bara var bra, eftersom jag då kunde förhålla mig mer objektiv. Men ju





mer man ägnar sig åt ett område desto mer engagerad blir man och ganska snart märkte jag att även erkända författare, som Viktor Rydberg eller systarna Brontë, använder sig ganska mycket av rena skräckelement i sina verk. Jag har förresten haft en doktorand som i våras disputerade på det gotiska hos Selma Lagerlöf.

DEN SKRÄCK YVONNE LEFFLER själv uppskattar är den smygande, nervkittlande oron, som exempelvis i Maupassants *Horla*.

– Överhuvudtaget tycker jag om fiktion som är svårtolkad, utan ett givet slut, där gränsen mellan en inre och yttre verklighet är otydlig.

Men Yvonne Lefflers bokhyllor innehåller inte bara skräck och 1800-talsromaner. På samma hylla som August Strindberg hittar jag också Sigge Stark.

– Det är ett annat projekt. Hon hette egentligen Signe Björnberg och var både Sveriges mest lästa och mest utskälda författare från 1920-talet fram till tidigt 1960-tal. Hennes berättelser handlar om kärlek och äventyr och

innebar en romantisering av livet på landet som tilltalade många då. Människor hade tvingats lämna sina gårdar för att ta fabriksjobb i staden och hennes böcker gav röst åt inte minst sin samtids kvinnogeneration.

Att Yvonne Leffler forskar inom ett populärt område har bland annat lett till ett flertal artiklar i olika tidningar och medverkan i tv-serien *Skräckministeriet*. Allmänhetens påstådda ointresse för humanistisk forskning är ingenting hon känner igen.

– Jag tycker tvärtom att allt fler börjar ifrågasätta den materialistiska synen på samhället. Man inser att det inte är tekniken som formar vår verklighet utan människors tankar och idéer. Men som humanist måste man också vara beredd att vidga vyerna. Det är sant att dagens studenter inte är lika insatta i den klassiska litteraturen som tidigare, men istället kan de annat som också är värdefullt.

De är mindre tränade i att uttrycka sig i sammanhängande skrift och det är förstås en nackdel, inte minst när de ska ägna sig åt universitetsstu-

dier. Men å andra sidan har de ett självklart förhållningsätt till de moderna medierna och kan oväntade saker. Och att uppfattningen om vad som ska ses som kanon och ingå i allmänbildningen ändras sig är ingenting nytt, så har det alltid varit.

Fiktion är inte bara Yvonne Lefflers forskningsområde, det är också hennes främsta intresse. Men de gånger hon verkligen vill koppla av ger hon sig av på långvandringar, ofta tillsammans med sin man.

– Vi har gått de nio milen mellan Ystad och Åhus, vi har vandrat längs Skåne-, Bohus- och Hallandsleden, i Cinque Terre i Italien och längs levaderna på Madeira. Flerdagarsvandringar är inte bara ett sätt att förflytta sig i lagom takt i skogen eller i ett kustlandskap. Det ger också en möjlighet att koppla av och tänka på annat. Om jag har några större framtidsplaner? Egentligen inte. Jo förresten – maken och jag planerar faktiskt en vandringsresa till Sydafrika och Mocambique.

YVONNE LEFFLER

Arbete: Professor i litteraturvetenskap

Aktuell: Ansvarar för temat Fiktion, lek och hälsa inom projektet Religion, kultur och hälsa, som är ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt tillsammans med religionsvetaren Ola Sigurdson och statsvetaren Marie Demker.

Familj: Man och katt

Bor: Norra Guldheden

Fritidsintressen: Kultur- och naturupplevelser som film, opera, mat, äventyrsresor, långvandringar och kattdjur

Kopplar av bäst: Med sömn

Favoritplats: Strandäng

Sida att förbättra: Otåligheten

Läser: Alla genrer

Utmärkande egenskaper: Energisk och målinriktad

Värt att försvara politiskt: Demokrati, jämställdhet och yttrandefrihet

Upprörs över: Hänsynslöshet

Blir glad av: Solsken

Minnesvärda filmer: Just nu Henckel von Donnesmarks *De andras liv* (2006)

Författare jag alltid återvänder till: Alltför många

Skulle vilja göra: Besöka skelettkusten i Namibia

Bästa nordiska skräckfilm och skräckroman: Carl Theodor Dreyers *Vampyr* (1931-1932) och Selma Lagerlöfs *Herr Arnes penningar* (1903)



En vandring genom tre tusen år

Rom brukar kallas för Europas största svartbygge. Här bedriver Naturvetenskapliga fakulteten ett forskningsprojekt för att lära romarna något nytt om Rom.

GÅ HUNDRA METER längs Via Tiburtina, och du passerar fler kulturhistoriska lämningar än du orkar räkna. Längs Via Tiburtina har romarna färdats i årtusenden – från herdarna som vallade sina får mellan storstaden och Tivolis frodiga bergsmarker, till de hetsiga bilister som idag tutar sig fram genom trafikinfarkterna förbi bilaffärer och stormarknader.

Varje tidsålder har satt sina spår. Ibland tydligt, som i den slitna förorten Settecami, där tretusenåriga kullerstenar plötsligt kommer i dagen nedanför höghusen. Men oftare är spåren gömda eller glömda, utsudda av stadens ständiga evolution.

Via Tiburtina kan för en lekman därför tyckas som en enda kaotisk stadssoppa. Men allt hänger ihop. Den allra äldsta civilisationens förflyttning av djur från kust till berg, har också påverkat var bosättningar bildats och produktionscentra utvecklats.

Hur detta går till, försöker Hans Bjur, gästprofessor vid institutionen för kulturvård, studera i projektet *Via Tiburtina – space, movement and artefacts in the urban landscape*.

Stadsmiljöns utformning

Tillsammans med Barbro Santillo Frizell, professor i antikens kultur och chef för Svenska institutet i Rom, och som ett tvärvetenskapligt samarbete mellan arkeologin, antikvetenskapen, kulturvården, arkitekturen, konstvetenskapen och stadsplaneringen, hoppas Hans Bjur att med Via Tiburtina-projektet kunna lansera ett helt nytt forskningsfält: urban landskapsarkeologi.

Frågorna är komplexa. Hur kan städer integrera sina historiska lager i den moderna, hypersnabba stadsutvecklingen? Hur kan arkeologiska och kulturhistoriska röster komma till tals i samtalet kring stadsmiljöns utformning?

– Vi vill hitta en modell för hur modern stadsplanering kan samspela med det historiska kulturarvet, inte bara i Rom utan i Göteborg eller i vilken europeisk stad som helst. Det är en svår uppgift och vi påstår oss inte ha funnit svaret, men vi har i alla fall börjat, säger Hans Bjur.

Projektet har resulterat i en bok, som i september lanserades på bok-



Vägen mellan Rom och staden Tivoli har trafikerats i tre tusen år, där varje tidsålder har satt sina spår. I Settecami kommer en del av Via Tiburtinas uråldriga kullerstenbeläggning i dagen, rakt nedanför förortens moderna höghus.

mässan i Göteborg. I december fick projektet sin internationella presentation, då forskare, akademiker och journalister samlades till ett seminarium vid Svenska institutet i Rom.

Längs med Via Tiburtina

Med en panel av italienska, brittiska och holländska forskare fick praktiker och professorer, studenter och akademiker, romare och svenskar ett tillfälle att diskutera Rom och dess roll i det nya forskningsfältet.

Seminarier avslutades med en resa längs Via Tiburtina, där journalister och inbjudna med egna ögon fick studera den tretusenåriga vägens olika kulturlager, guidade av projektets forskningsledare.

– Kulturarvet handlar inte om bevarandet av saker. Det är en process som pågår ständigt, inte minst i människors medvetande. Det handlar om attityder, livsstilar och livsutrymmen, lika mycket som om byggnader och andra lämningar av mänsklig aktivitet, förklarade Hans Bjur.

Boken är nu klar, men forskningen fortsätter. Ett mål med projektet har varit att bredda samarbetet över fler ämnesgränser, och på sikt kanske gå vidare med nya städer som studieobjekt.

– Det vore intressant att kunna väva in även ekonomiska och juri-



I forskningsprojektet om Via Tiburtina lanserar Hans Bjur och Barbro Santillo Frizell ett helt nytt forskningsfält: urban landskapsarkeologi. Syftet är att hitta en modell för hur historiska lämningar kan infogas i den moderna stadsplaneringen, och när projektet presenterades i Rom uppmärksammades det av bland andra Vetenskapsrådets Tobias Svane.

diska aspekter. För om det är något som Via Tiburtina-projektet verkligen visat, så är det nyttan av att tänka över gränserna och betrakta saker ur helt nya perspektiv, säger Hans Bjur.

Men vad säger då romarna om att det kommer svenskar till stan för att lära dem se sitt omhuldade kulturarv på ett helt nytt sätt?

– Det har bara varit positivt. Problemet är väl att det händer så ofantligt mycket i Rom. Du kan inte sätta ner spaden här utan att stöta på ett stycke kulturhistoria, så konkurrensen om uppmärksamheten är enorm.

Via Tiburtina – space, movement and artefacts in the urban landscape

Ges ut av Svenska institutet i Rom med stöd av Vetenskapsrådet och distribueras av eddy.se AB.

Medverkande i forskningsprojektet om Via Tiburtina: Mir Azimzadeh, Hans Bjur, Jonathan Westin, Katri Lisitzin, samtliga vid institutionen för kulturvård, Göteborgs universitet.

SUMMARY

Centre for person-centred care

● **A new centre for** research on long-term health care has opened. The centre is uniquely cross-disciplinary – nearly all Faculties at the University of Gothenburg are represented. The research will focus on the patient's own perception of his or her illness.

The research evaluation project Red10

● **The University's research** activities will first be assessed by the respective Departments and then by 100 foreign experts. The project, which also includes bibliometric analysis of all published research material, is expected to be completed by February 2011.

New teacher representatives

● **Claes Dahlgren**, Jan-Eric Gustafsson and Helena Holmström Olsson are new teacher representatives on the University Board. Their aim is to bring the experiences of ground level staff to the table.

Mobile bullying

● **Psychologist Ann Frisé**n has been assigned the task of organising research done on internet and mobile phone bullying – a growing problem especially among young people.

Jörgen at the top of the list

● **Jörgen Lundälv**, senior lecturer in Social Work, is always working on a new article. No researcher has more articles listed in SwePub, a new Swedish search service for academic publications.

She is 67 years young

● **The University of Gothenburg** should take the lead in introducing a flexible retirement age, says a University employee who feels sharper than ever at 67.

Scary research

● **As a researcher**, Yvonne Leffler likes to explore horror in literature, film and computer games. But she won't play the computer game she got for Christmas. Not because it's scary but because she is afraid she'll get stuck and won't have time for anything else.

University scientists studying Via Tiburtina

● **Gothenburg scholars** are planning to teach the Romans about their own city. The Department of Conservation is in Rome to have a look at how new and old can be combined to create a vibrant city.



"I do research on how business managers can stimulate innovation in product development groups", says Leif Denti.

Elevator talks

Imagine you're in an elevator and have 30 seconds to explain your research to a potential research funder or employer. What do you say?

Kristina Lindström and Leif Denti, doctoral students at the University of Gothenburg, learned the art of elevator talk at a workshop in December.

LEIF DENTI, doctoral student in Industrial Psychology at the University of Gothenburg, steps into the Gothia Towers glass elevator in central Gothenburg. The doors close and off he goes:

'I do research on how business managers can stimulate innovation in product development groups. Let's say Volvo wants to develop a new engine. This is crucial for the ability of businesses to be competitive and survive...'

It takes us 30 seconds to reach

the 23rd floor, which is enough time for Leif to explain his doctoral thesis.

Easy? Not really. Most researchers are accustomed to a highly specialised vocabulary and long-winded explanations. Leif has already had several opportunities to practise his new skills at parties, at the gym and around colleagues.

CAROLYN GALE from Stanford University led the workshop, which attracted around 50 researchers from the University of Gothenburg and Chalmers University of Technology.

'At the beginning of the workshop, everybody had to make a presentation of their work, and some, especially those from Chalmers, didn't make any sense to me. But at the end of the day, most people were able to describe their research effectively in plain language,' says Kristina Lindström, doctoral student

at the Department of Human and Economic Geography.

AFTER THE INITIAL presentation, the attendees started their actual training by writing down the imaginary target of their speech, an 18-year old with limited work experience, on a Post-It note – the primary tool used at the workshop. Then "the Big Idea" of their research had to be formulated on a second Post-It note, concisely and to the point.

'We worked in small groups, kept changing groups and gave each other feedback. One important thing to learn is that you lose your listener if you use a complex concept in the beginning of your talk. If this happens, it doesn't matter what you say next,' says Kristina.

It is all about identifying the very core of one's research, to whom it may be relevant and what it is good for. And finally, after finishing several Post-It notes, you have what you



need to put together an effective elevator presentation. Then just practice, practice, practice and be ready to vary and rearrange the message according to who you are talking to.

Kristina's research deals with media images of tourist destinations. More exactly, in her soon-to-be finished doctoral thesis, she explores how journalists write travel stories and how travel agencies and other actors work to influence the images conveyed in media.

'I'M SURE MY RESULTS will be questioned,' says Kristina. If so, it will definitely come in handy to be able to present the research effectively, especially to media. Kristina says she gained many tools that will be useful when approached by for example journalists.

While Leif Denti does not expect the same level of attention in the near future, he has to fight a whole array of stereotypes. The workshop helped him present his research in a way that keeps all the clichés of his field from interfering with his message.

'People generally expect psychology researchers to wear a corduroy jacket, speak with a German accent and have a beard. And they usually don't know there is such a thing as industrial psychology, so I have to start my pitch at that level or else I lose them right away.'

Both Leif and Kristina are convinced that researchers have a lot to gain from learning how to present their work more clearly and concisely. Not only in order to reach the public better, but also to improve their chances of getting their research funded.

'It's usually not a good idea to use researcher lingo to describe what you do, not even when you write a research application since you are a specialist in your field and can't expect others to know everything. What it really boils down to is presenting your research in a way that will get you more money, and too many researchers have learned the hard way that if you are too abstract, you will end up empty-handed,' Kristina says.

'THE DIFFERENT RESEARCH fields are much more narrow than you tend to think when you're deeply into something. There was another psychology researcher at the workshop and I had a hard time figuring out the work she does, and that's after five years in the field! You really need to work hard at making yourself understood,' says Leif.

Yet, hitting the target is not always easy.

'There is always a risk that you are talking to somebody who really does know your subject, and then you may end up simplifying things too much,' says Kristina.

Kristina has noticed how the elevator talk model affects her thesis:

'Right now I'm adding the final touches, and I feel it has become easier to eliminate parts that are difficult to understand, especially in the first chapter. Now I always think about not making things more complicated than they have to be. You know, many people think it must be better if it seems really complex.'



'I'm sure my results will be questioned. If so, it will definitely come in handy to be able to present the research effectively ...

Explain your research in 30 seconds

Short elevator presentations of one's research are useful both on the first date and around colleagues.

Carolyn Gale, the leader of the workshop in Gothenburg, developed the method at Stanford University and now lectures around the world on the art of elevator talk.

'IF IT'S POSSIBLE TO teach complex research to first-year students, you should be able to use the same method to teach just about any complex matter,' says Gale, information technologist and visiting scholar at Stanford.

But it was really Rick Reis and Michele Marinovich who first came up with the idea. The year was 1999 and Reis and Marinovich, also from Stanford, were inspired by the so-called 'elevator pitch' practiced in the business world to promote a business idea during an elevator ride. Carolyn Gale joined the project in the following year, and eventually became a director and started lecturing on elevator presentations to researchers and doctoral students.

'An elevator talk means that a researcher explains in 30-60 seconds what he or she does and why it is important. The target is often a specific member of a rather general audience, such as an upper secondary student, a journalist or a politician,' says Gale.

Yet, the elevator talk is just a first step.

'The elevator door may open to a long corridor, and this gives you some more time,' Gale continues.

THE CORRIDOR VERSION is 3-5 minutes and up to 700 words long. What is most important is to have a core presentation ready that can be modified according to the situation at hand. The corridor presentation can be used in research applications, and the shorter version works great at parties and dinners and on the first date.

Gale has shared her knowledge with audiences around the world ever since the elevator talk project ended in 2005. One thing that has become very clear to her is how important it is that researchers from different fields get together, as at the Gothenburg workshop in December:

'It's important to take a cross-disciplinary approach. I feel that researchers in the natural sciences often act very logically but have a hard time telling a story about their work. Social scientists, on the other hand, can be fantastic storytellers but often stray from the subject too easily. It would be great if these groups could somehow rub off on each other a little bit.'



Now I always think about not making things more complicated than they have to be, says Kristina Lindström.

Tentor är också en prövning för lärarna

Studenter som missuppfattar frågorna, bristande kunskap om centrala begrepp, oläsliga handstilar – hur gör en tentarättande lärare som vill vara förstående men också rättvis?

Det är frågor GU Journalen har bett ett par forskare fundera över.

EN VÄLUTVECKLAD FÖRMÅGA att formulera sig är centralt inom många utbildningar. Men under en lång följd av år har studenternas språk blivit alltmer naivt, menar Thomas Magnusson, docent i historia.

– Allt fler studenter skriver talspråkligt vilket lätt leder till missförstånd.

Också felkonstruerade meningar kan leda till missuppfattningar, vilket är allvarligt eftersom forskning kräver precision.

– Vi fordrar inget litterärt språk av studenterna, men det får inte finnas några tvivel om vad de menar. Kanske kan det uppfattas som snorkigt att ställa höga krav på exakthet och visst kan det vara känsligt att kritisera studenternas uttryckssätt. Men vi gör det inte för att bråka utan för att hjälpa studenterna utvecklas.

Ett skäl till att språkbehandlingen blivit sämre är den minskade bokläsningen, menar Thomas Magnusson.

– Det är ju en glädje att kunna uttrycka sig väl, har man väl kommit på den rätta formuleringen är man glad i två veckor efteråt! Humanistiska fakulteten har arrangerat flera skrivarkurser som kanske hjälper en del. Men främst måste studenterna börja ägna tid åt läsning.

ETT ANNAT PROBLEM ÄR att studenterna fått allt sämre handstil.

– Välskrivning är ingenting skolan lägger vikt vid idag, man kan skriva som man vill. Det har lett till att somliga har en handstil som en åttaring medan andra skriver närmast oläsligt.

Lena Gipperth, universitetslektor vid juridiska institutionen, ägnade en stor del av julhelgen åt rättning av cirka 200 sals-tentor. Hon håller med om att handstilen blivit ett allt större problem.

– Det finns de som skriver oerhört fint men också de som har en väldigt slarvig stil. Att jag trots allt klarar av att tyda texterna beror på att jag ju vet vad som borde stå där. Men ibland kan jag fundera över om jag kanske skulle vägra rätta skrivingar som är alltför hafsiga.

Ibland kan studenterna helt missuppfatta frågorna och då undrar Lena Gipperth om felet ligger hos studenten eller kanske hos henne själv?

– Jag brukar lägga ner mycket tid på mina frågor och resonera med en annan lärare om hur de ska formuleras. Om flera studenter lämnat konstiga svar kan jag förstås undra om frågorna trots allt varit svåra att förstå. När man sitter med hela 200 tentor är det viktigt att hamna på rätt nivå vid rättningen redan från början. Vid den senaste tentan hamnade resultatet generellt lite lägre än jag förväntat mig vilket kan tyda på att testet var svårt. Om jag skrivit en bra tenta får jag ett kvitto på det efteråt, om studenterna förstått frågorna väl och svarat som jag förväntat mig.

En del studenter ägnar flera sidor åt att rabbla upp nästan allt de lärt sig under kursen för att komma fram till svaret på frågan först mot slutet.

– Det handlar om osäkra studenter som vill visa att de verkligen läst på ordentligt. Ofta får jag då förklara att det inte är antalet ord som är det viktiga.

MÅNGA NYBÖRJARE vid universitetet tror att rena faktakunskaper är det som gäller, snarare än att lära sig resonera kring en fråga. Till institutionen för historiska studier kommer exempelvis studenter som har ett specialintresse, som kanoner under andra världskriget, eller som är bra på att rabbla årtal och regentlängder.

– De har fått sin bild av vad kunskap är från frågeprogram på tv, som Jeopardy, förklarar Thomas Magnusson. Men historieämnet är mer komplicerat än så, och handlar om att försöka förstå ett samhälle i förändring.

Frågor som är mer resonerande tar dock längre tid att rätta. Lena Gipperth menar att regeln om att tentor måste vara rättade inom tre veckor riskerar leda till fler läträttade examinationsformer.

– Jag håller med om att det är viktigt att få tillbaka sin tenta inom rimlig tid. Men



De har fått sin bild av vad kunskap är från Jeopardy.

studenterna måste vara medvetna om att treveckorsregeln medför examinationer som man kanske inte hade valt om reglerna varit mer flexibla.

ATT VINNA JEOPARDY är förstås inte fel, men det är inte det som är poängen med universitetet.

– Istället ska studierna leda till att studentens förutfattade meningar undanröjs, förklarar Thomas Magnusson. Målet är att studenten blir en kritiskt tänkande och självständig människa och en samhällsmedborgare av rang.

Prov i brist på bättre

Det är en konst att formulera uppgifter på ett sådant sätt att de mäter det vi verkligen vill. Får vi sedan också studenterna att se vitsen med mätningen så är det en bra examination, menar Lars-Åke Kernell.

– Tentor är, trots allt, ofta nödlösningar för det vi egentligen skulle vilja mäta om vi bara haft tid och pengar.

LARS-ÅKE KERNELL är lärare på institutionen för pedagogik och didaktik. Han arbetar med blivande och verksamma lärare, men också med högskolepedagogik vid PIL-enheten. Där ger han feedback på universitetslärares undervisning och träffar institutionsgrupper för bland annat diskussioner kring examinationsformer.

– Vi tar ofta för givet att det vi testat under kanske decennier fortfarande är relevant. Och vi har också en tendens att välja en tentamensform som är lätt att rätta. Det innebär att fakta och färdigheter ofta hamnar i förgrunden och att det vi kanske egentligen är intresserade av, förståelse och förtrogenhet, blir mindre uppmärksammat. Självklart är också faktakunskaper centrala, det vore exempelvis förödande om en läkare tog fel på blindtarmen och magsäcken. Men ofta är det något annat vi vill veta, som att studenten verkligen förstått ett komplicerat resonemang, eller att hon eller han överhuvudtaget har omdömet att fungera i framtida professioner.

ETT EXEMPEL PÅ dilemman är lärarstudenten som glänsande lyckades förklara begreppet ”monokulturell utbildning” men som gjorde det under uppgiften: ”Förklara begreppet hegemonisk diskurs”.

– Hon svarade alltså på fel fråga men visade att hon förstod problematiken inom just detta område. Att känna till begreppet är visserligen viktigt men bara en del av vad en lärarstudent behöver kunna. Hon fick inga poäng, men visade oss ändå att hon hade goda kompetenser, påpekar Lars-Åke Kernell.

En annan student utvecklade, trots att hon hade ett annat modersmål än svenska, en närmast poetisk text i en hemtenta: ”I ögonvrån där jag sitter vid fönstret ser jag en liten pojke som på samma sätt som jag betraktar tillvaron på utsidan av skolans glasruta. Jag undrar inombords om våra tankar rör sig i samma dimension eller om han ser något så mycket större än vattenpolarna och de skugglika gestalterna ...”

– Det var ju absolut inte vad jag hade förväntat mig, men hon visade innehållsliga kvaliteter och en imponerande förståelse för det vi ville mäta som ingen begreppsuppräknings skulle ha kommit i närheten av.

Validitet och reliabilitet är två begrepp Lars-Åke Kernell brukar ta upp på sina kurser. Att hitta en balans mellan dessa två är en stor konst.



Universitetsutbildning kan liknas vid det samtal som en tränare har före matchen, menar Lars-Åke Kernell.

– Svaret på frågan ”När inträffade franska revolutionen” har hög reliabilitet, det vill säga kan kontrolleras tillförlitligt, så frågan går att rätta på ett objektivt sätt. Däremot är en tenta med den typen av frågor ofta ganska ointressant om det är mer komplexa sammanhang man vill åt.

Frågor vars svar har hög validitet, som alltså bättre kommer åt det man faktiskt vill mäta i tentan, är å andra sidan ofta svårare, både att formulera, svara på och sedan rätta på ett opartiskt sätt.

– Frågan ”Varför inträffade franska revolutionen?” kräver att studenten verkligen satt sig in i ett komplicerat historiskt sammanhang. Då ökar också risken för orättvis bedömning, exempelvis att läraren ger högre betyg till den som uttrycker sig väl. Ibland är det just stilistiken och det formella språket man vill åt, ibland är det förståelsen. Det som bedöms måste finnas i kursplanemålen och studenterna bör guidas i den läsningen.

MÅNGA STUDENTER FÖREDRAR tentor som bara går ut på att svara på faktafrågor.

– Det finns en föreställning om att exempelvis hemtentor som kräver utredande svar är flummiga i jämförelse med handfasta salstentor. Men det som enkelt går att mäta och poängsätta är sällan centralt i livet utanför tentasalen. Hög validitet är krävande, men inte nödvändigtvis flummig, som många tycks missförstå komplexiteten.

Universitetsutbildning kan liknas vid det samtal en tränare har med fotbollslaget i omklädningsrummet före matchen.

– Vi kan inte ta det där samtalet medan matchen pågår, istället behövs ett rum för reflektion där man kan utveckla sitt sätt att tänka, att bygga strategier och att lära sig läsa teoretiska kartor, förklarar Lars-Åke Kernell. Den bästa examinationen vore egentligen att möta studenterna i verkligheten och se hur kunskaperna fungerar där, i den fysiska miljön, i samspel med andra yrkesverksamma människor. Men det skulle förstås bli en ruskigt dyr examinationsform!

Lars-Åke Kernells tips på analyserande frågor inför examination:

Vilket tänkande är karaktäristiskt för disciplinen?
Vad är centralt i ämnet/momentet?

Till vad/i vilka sammanhang ska de utvecklade kunskaperna senare användas?

Vilka kvaliteter kommer vi att kunna mäta med examinationsformen?

Vill vi också att examinationen ska vara utvecklande i sig?

Vilka kompetenser kräver vi därutöver för att vi ska förstå vad studenten förstått?

Vad är rimligt/möjligt att examinera inom givna ramar?

“Let us remember that by our testing they shall know us, far better than we shall know them.”

(Wilga Rivers, Harvard professor of romance languages and literatures)

Se också: <http://www.pil.gu.se/radgivning/>

Nya läkemedel ger nya möjligheter och kan därför påverka synen på hur saker och ting bör vara, säger Ericka Johnson, som fått pengar för att forska i fem år.

Ericka Johnson

Född: I St. Paul, Minnesota

Utbildning: Filosofie doktor vid Tema T, Linköpings universitet; MPhil vid Oxford University, UK, BA vid Vassar College, USA

Aktuell: Utvald till spetsforskningsprogrammet Pro Futura Scientia

Familj: Maken Anders och dottern Evelina, 19 månader



Ericka får forska i fem år

Mediciner förändrar synen på hälsa

Vem avgör vad som är friskt eller sjukt?

Är det doktorn, samhället eller kanske läkemedelsindustrin?

Det är frågor sociologen Ericka Johnson kommer att undersöka de närmaste fem åren.

Hon är en av tre forskare som blivit utvald till det prestigefulla spetsforskningsprogrammet Pro Futura Scientia.

LÄKEMEDEL handlar inte bara om behandling av sjukdom. Det blev Ericka Johnson på det klara med när hon forskade om Viagra och om varför Regeringsrätten förra året sade nej till en statlig subventionering.

– Tidigare sågs impotens som ett problem som kunde ha många skilda orsaker och som därför

krävde olika sorters behandling. Inte minst viktig var den psykologiska aspekten, där läkaren förväntades vara lyhörd och beredd att träffa patienten flera gånger. Om mannen levde i ett parförhållande sågs även partners stöd som betydelsefullt. Sedan läkemedlet Viagra kommit ut på marknaden har inte bara benämningen på problemet ändrats till erektil dysfunktion, det har också reducerats till en biologisk eller kanske till och med mekanisk fråga. Istället för flera olika sorters behandlingar räcker det numera med samma medicin för alla patienter, som knappt behöver träffa läkaren för att få ett recept. Och partners stöd behövs inte heller.

Runt Viagra finns överhuvudtaget en mängd idéer om manlighet, heterosexualitet och hur ett förhållande ska fungera, påpekar Ericka Johnson.

– Nya läkemedel ger nya möjligheter och kan

därför påverka synen på hur saker och ting bör vara. I lanseringen gäller det ofta att förklara att det finns ett problem, att problemet går att åtgärda och att åtgärden exempelvis heter Viagra.

FÖR ERICKA JOHNSON, som är född i Minnesota, är jämförelsen med USA naturlig. Till skillnad från i Sverige finns där inget förbud mot reklam för receptbelagda mediciner.

– Istället för läkemedelsreklam skulle man kunna kalla det sjukdomsreklam eftersom det är svårt att värja sig för att man kanske faktiskt lider av något av alla de tillstånd reklamen ständigt talar om. I USA pågår därför en livlig debatt om överkonsumtion av läkemedel men det har jag inte sett så mycket av i Sverige. Vi tror kanske att vi i vårt lilla, statligt kontrollerade land kan skydda oss. Men så

enkelt är det inte. Även om det finns ett reklamförbud är det inget som hindrar exempelvis Pfizer, som gör just Viagra, att lägga ut information och råd på nätet. Och inom EU förs nu en diskussion om att låta industrin få ett större inflytande över den statliga läkemedelsinformationen.

I FOKUS FÖR DET projekt Ericka Johnson nu fått medel för står fyra preparat, varav två vänder sig till unga flickor och två till äldre män.

– De läkemedel jag tänker börja med är dels HPV-vaccinet, som sedan 1 januari ingår i det allmänna vaccinationsprogrammet och ges till tonårsflickor för att förebygga livmoderhalscancer, dels p-piller till tonåringar.

Senare ska hon undersöka läkemedel mot testosteronbrist och mot prostatism, som också kallas lower urinary tract syndrome, eftersom det leder till svårigheter att kissa. Liksom i fallet impotens kan en ny sjukdomsbeteckning leda till andra sätt att se på behandlingen.

– Bland annat ska jag intervjua läkare, sjuksköterskor, marknadsförare och byråkratiska instanser, exempelvis Läkartillsynen, för att undersöka hur olika aktörer ser på den enskilde individens ansvar. För om man tänker på ett piller som något som botar en individs sjukdom är det individens ansvar att ta medicinen och sedan må så bra som samhället förväntar sig. Men man skulle kunna vända perspektivet: kanske är det samhällets ansvar att skapa en miljö där även den som är annorlunda får plats?

PRO FUTURA SCIENTIA är ett forskningsprogram som finansieras av Riksbanken och Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning. Den innebär möjlighet att forska i fem år, varav ett år vid SCAS i Uppsala och ett år utomlands. För Ericka Johnsons del handlar det om Vancouver.

– Jag ska bland annat göra en jämförelse mellan Sverige och Kanada när det gäller attityden till p-piller och HPV-vaccin för tonåringar. I Kanada finns mycket rådgivning i samband med vaccinationen, exempelvis information om kondomer och om att det kan vara bra att vänta med den sexuella debuten. Så gör man inte i Sverige vilket förvånar mig. Kan det vara så att svenskar fortfarande lägger ansvaret för graviditet och sjukdomar enbart på flickorna? Jag kommer också att undersöka den forskning på HPV-vaccin för pojkar som finns i Kanada, men inte i Sverige. Att jag nu får möjlighet att koncentrera mig på min forskning känns så fantastiskt att det nästan är överkligt. Men att min ansökan gått så bra beror inte bara på mig utan lika mycket på fakultetens och sociologiska institutionens stöd.

EVA LUNDGREN



I USA pågår en livlig debatt om överkonsumtion av läkemedel. Men det har jag inte sett så mycket av i Sverige.



FOTO: INESS BALU

Anteckningar från ett källarhål

DOSTOJEVSKIJS KLASSIKER får utgöra inspiration för min dystra källarutsikt. Helikopterperspektivet är alltid finare och de flesta strävar uppåt mot toppen; att sträva mot botten kanske dykare gör men som metafor är den hopplös. Som 60-talist finns dock begreppet ”underdog” alltid närvarande. Vi som tvingades in i punk och disko för att vi inte uthärdade prettoproggens löjliga krigföring i blomklädnad. Underdog. Nu sitter jag här i botten av Vasaparkens flaggskepp och blir nostalgisk. Arbetar med en extremt viktig utredning om universitetets samlade stödorganisation för utbildningsverksamheten. Det finns mycket som kan bli bättre. Som ska bli bättre. Från källarhålet blickar jag ut mot Götabergsgatan med gallerier och restauranter som Basement och 28+. Smakar det så kostar det. I min utredning tycks det snarare som att priset är högt men att smaken ändå är fadd. Det måste gå att använda våra gemensamma medel – men kanske framför allt energier – på ett smidigare sätt vid detta goa universitet. Detta skrivet från min position vid absoluta botten. Dostojevskijs roman förbejdade en mörk del av 1900-talet. Den rationella människan äger alltid förhoppningar om det perfekta men misslyckas ständigt och leds mot ensamheten i källarens bitterhet. Men. Jag har inte för avsikt att stanna här nere. Jag ser ljuset. Och hör dov musik. Frågan är om det är energisk punk eller diskodunk jag förnimmar. Nej, nej, nej! Glöm gammalt groll ... Låt oss gå mot en funky framtid tillsammans.

Nyfiken på utredningen? Kom till den öppna hearingen 25 februari klockan 15.00–16.30 i 10:an, Vasaparken



ULF DALNÄS

UNIVERSITETSLEKTOR
VID KONSTNÄRLIGA FAKULTETEN
PROJEKTLEDARE

NY PÅ JOBBET

Gunnar Bjursell, professor i cell- och molekylärbiologi, har av rektor utsetts till föreståndare för det nyinrättade Centrum för kultur och hälsa. Det tvärvetenskapliga centrumets uppgift blir att samla forskning kring betydelsen av kultur för hälsan.

Barbara Czarniawska, professor i företagsökonomi, har blivit utnämnd till utländsk ledamot i Finska Vetenskaps-Societeten. Hon är sedan tidigare också ledamot i Kungl. Vetenskapsakademien, Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien samt Kungliga Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället i Göteborg.

Birgitta Karlén är sedan november intendent för gästservice på serviceavdelningen. I arbetet ingår mottagande och inkvartering av GU:s internationella gäster samt utformning av informationsmaterial, program och aktiviteter i syfte att underlätta för gästerna och deras värdar. Birgitta Karlén är ämneslärare och kommer närmast från Vimmerby där hon koordinerat verksamhet med Linköpings och Växjö universitet. Hon var också samordnare för Astrid Lindgrens 100-årsjubileum.

Ola Sigurdson, professor i tros- och livsåskådningsvetenskap, har utnämnts till resident member vid Center of Theological Inquiry, Princeton. Framför allt ska han forska inom ramen för projektet *Slavoj Zizeks teologiska förvandlingar* men också arbeta inom forskningsprogrammet *Religion, kultur och hälsa*.

Linda Sternö, filmregissör och producent, är sedan årsskiftet adjungerad adjunkt vid Filmhögskolan. Hon kommer bland annat att ansvara för den nya magisterutbildning för curatörer inom film och video som startar i höst i samarbete med Konsthögskolan Valand.

Anne-Marie Söhrman Fermelin är sedan i somras ny lektor vid Filmhögskolan. Hon ansvarar för filmregiutbildningen på kandidatnivå och kommer närmast från Svenska Filminstitutet där hon varit filmkonsulent.

Kalle Boman utsågs i somras till adjungerad professor vid Filmhögskolan för att framför allt arbeta med masterutbildningen för filmregissörer och producenter. Han kommer också att forska.

Kjell Torén och Gunnel Hensing, båda professorer vid avdelningen för samhällsmedicin och folkhälsa, har blivit invalda i styrelsen för FAS, Forskningsrådet för Arbetsliv och Socialvetenskap. De kommer att inneha stolarna i två år. Dessutom har **Annika Härenstam**, professor vid institutionen för arbetsvetenskap, blivit invald som ordinarie ledamot under samma period. FAS är en av fyra statliga forskningsfinansiärer och har som huvudsaklig uppgift att stödja forskning inom områdena arbetsliv, folkhälsa och socialvetenskap.

Tove Hjørungdal har av rektor befordrats till professor i arkeologi. Hon har varit aktiv som forskare inom ämnet sedan hon antogs till forskarutbildningen vid Lunds universitet 1982 och har främst arbetat med kvinnoforskning och genus. Hon är också aktiv när det gäller att sprida forskningsrön genom populärvetenskapliga skrifter, tidningsartiklar, medverkan i radio och tv, samt inte minst genom föreläsningar och seminarier.

Håkan Karlsson har av rektor befordrats till professor i arkeologi. Han har sedan sin doktorsavhandling 1998 bedrivit forskningsprojekt om hur vi tänker om forntiden och om arkeologins relation till samhället. Hans senaste forskning fokuserar på begreppet kulturarv. Han har också ett uttalat intresse för att förmedla sina forskningsresultat, både till allmänheten och till studenterna genom att utveckla bättre lärandeformer.

UTMÄRKELSER

Martin Bergö, forskare vid institutionen för medicin, har av Kungliga Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället tilldelats Albert Wallins vetenskapspris 2009. Han prisas för "framstående forskning om CAAX-proteinerna i cancerutveckling och accelererat åldrande".

Thierry Coquand, professor vid IT-fakulteten, har av Europeiska forskningsrådet tilldelats ERC-stipendiet, ett av EU:s mest prestigefyllda stipendier, på drygt 20 miljoner kronor. Stipendiet får han för sin forskning inom grundläggande matematik som bedrivs i Alan Turings och Bertrand Russells fotspår.

Maria Falkenberg Gustafsson, forskare vid institutionen för biomedicin, har utsetts till en av årets två mottagare av Sven och Ebba-Christina Hagbergs pris. Hon får priset för sina studier av dna-replikation i cellens kraftverk, mitokondrien. Prissumman är på 150 000 kronor samt ett forskningsstöd på 200 000 kronor. Förra året var hon en av mottagarna av Eric K. Fernströms pris till yngre, särskilt lovande och framgångsrika forskare.

Tomas Forser, professor i litteraturvetenskap, har av Svenska Akademien tilldelats en belöning på 60 000 kronor. Han har bland annat skrivit ett flertal böcker, varit huvudredaktör för Vetenskapsrådets teaterhistoria i tre band och varit kulturchef på Göteborgs Posten.

Richard Neutze, professor vid institutionen för kemi, har tilldelats Naturvetenskapliga fakultetens pris The Faculty of Science Research Award. Han får priset för sin forskning om hur proteiner transporterar ämnen genom cellmembranen, vilket på sikt kan bidra till att hejda spridningen av malaria. Priset är på 250 000 kronor.

Ingrid Toshach Gustafsson, universitetslektor vid institutionen för pedagogik och didaktik, har utsetts till årets mottagare av Sahlgrenska akademins utbildningspris. Under nästan 20 år har hon varit engagerad i hälsovetenskaplig utbildning, både som ett pedagogiskt stöd och som lärare inom akademins program. Priset är på 50 000 kronor som disponeras av pristagaren och förvaltas av Sahlgrenska akademien för pedagogisk utveckling, studiebesök eller annat utbyte som kan gynna Sahlgrenska akademins utbildningar.

ANSLAG

Gregor Guron, docent vid Sahlgrenska akademien och specialistläkare vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset, har fått en treårig forskartjänst av Hjärt-Lungfonden. Han forskar bland annat kring hur njurarna kan skyddas vid exempelvis högt blodtryck.

Jan Hedner, professor vid institutionen för medicin, har tilldelats Lars Werkös högre forskartjänst av Hjärt-Lungfonden. Han forskar kring orsakerna till sömnapné, som kan leda till hjärt-kärlsjukdom.

Gunnar C Hansson, professor i medicinsk och fysiologisk kemi, får 30 miljoner kronor från Stiftelsen för strategisk forskning. Hans forskargrupp var först i världen med att visa att tjocktarmen har ett dubbelt lager av skyddande slem, där det inre lagret hindrar bakterierna att nå ner till cellerna. Även professor Henrik Sjövall och docent Fredrik Bäckhed står bakom ansökan.

Johan Janssons stiftelse för cancerforskning har delat ut 50 000 kronor vardera i forskningsanslag till följande personer: **Katarina Engström, Jon Kindblom, Christina Kåbjörn, Hanna Logenius, Bengt Nilsson** samt **Christer Thomsen**. Stiftelsen stödjer cancerforskning, främst forskning om cancersjukdomar inom kroppens stödjevänader och rörelseapparat.

Glöm inte att tipsa GU Journalen om du fått ett nytt jobb eller någon utmärkelse. Mejla oss på gu-journalen@gu.se



Olof Siverbo

Ålder: 41 år.

Bor: Hus i Göteborg.

Familj: sambo.

Gör: webbredaktör på Utbildningsvetenskapliga fakultetskansliet och på enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande (PIL).

Fritidsintresse: tecknade serier, sitter bland annat i styrelsen för Nationella Ankistförbundet NAFS(k).

Olof Siverbo började intressera sig för serier redan i 4-5 årsåldern. Fortfarande hör Tintin till favoriterna.

Med Tintin genom livet

Olof Siverbo hyllar en storstadslacker i en hunds skepnad och en katt i 1930-talets Nordafrika, men han har lämnat en viss björn bakom sig nu.

– Nästan allt kan beskrivas i serieform och det finns serier som aldrig skulle vara trovärdiga som till exempel film.

PÅ INTERNET kan man hitta en lista på Olof Siverbos favoritserier. Några har tillkommit sedan den först sattes samman, men de som står på listan – bland andra Joakim Pirinen, Hergé och Jamie Hernandez – är serieskapare vars album Olof Siverbo fortfarande plockar fram och läser.

– Jag är en vanemänniska och gillar fortfarande det som jag gillade som yngre, säger han.

Han började dessutom tidigt; vid 4-5-års ålder började han läsa serier och några år senare fick han arva Kalle Anka-tidningar från 1960-talet av en farbror och blev så småningom den yngste att få komma in i styrelsen för Nationella Ankistförbundet NAFS(k), en anrik förening för hängivna Kalle Anka-fans.

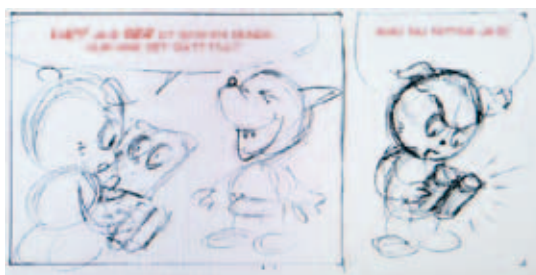
– Jag prenumererade på Bamse och fortsatte med Fantomen och senare Svenska Serier och Agent X9.

På biblioteket upptäckte han franska och belgiska serier som Tintin och Lucky Luke och plöjde nya och gamla nummer av Seriefrämjandets tidning Bild & Bubbla. Det dröjde inte länge förrän han själv började skriva och teckna.

– Allra helst ville jag arbeta för Fantomen.

Den svenska seriegräddan

Men istället blev det Rune Andréassons Bamse. I sjutton år arbetade han med att skriva manus för Bamse och det slutade han med bara för några år sedan.



Rabbinens katt utspelar sig i Algeriet på 1930-talet och skildrar i lätt sagostämning livet med rabbinens familj i smältdegeln av människor från Europa, Mellanöstern och Afrika. Olof Siverbo återkommer gärna till den och andra serier som Blueberry, Prins Valiant och Spirit.

– På gymnasiet hade jag en egen serie, Sivar, i Lyckoslanten. Jag tyckte att det var kul att göra serier själv och tränade mig att teckna, men mina krav ökade också. Jag arbetade i petiga stilar och använde tuschpencil, som är ganska svårt. Jag kände efter ett tag att jag bara skulle skriva manus.

Bland seriemakare är det vanligt att arbetet delas upp på olika personer som skriver, ritar och tuschar. Han gick över till att bara teckna enklare skisser till sina manus. Rollen som skrivande förstärktes också när han kom in på journalisthögskolan och sedan började på tidning.

Nu arbetar Olof Siverbo som webbredaktör på Pedagoggen och idag tycker han att det är skönt att bara vara läsare. Även om han inte åker till USA och Frankrike för seriemässor längre, går han troget på bokmässan i Göteborg för att möta svenska seriegräddan. Just nu är det en brokig och växande samling.

– Förr togs serier inte på allvar och ansågs – orättvist – som en andra klassens konstform, men förklaringen till det är att serier under lång tid varit riktade till barn.

Med serier som Maus, av svenskfödde Art Spiegelman, och vuxenmagasinet Epix på 1980-talet ändrades långsamt bilden, menar Olof Siverbo. Idag skildras till exempel förtryck i Iran i serieform och seriealbum om väpnade konflikter hamnar bredvid facklitteratur i boklådorna.

– Nu tas serierna mer och mer på allvar som en konstform som alla andra. Med åren har seriegenren också utvecklats sitt eget bildspråk.

Självbiografisk serie

Martin Kellermans Rocky, den serietecknande hunden i Stockholm och hans slackerliv, läser han hela tiden.

– Det är unikt i historien med en så lång och självbiografisk serie i strippform, vecka efter vecka och som håller så hög kvalitet.

Däremot tycker han inte att den animerade versionen av Rocky var så lyckad.

– Att se datoranimationen blir bara platt och trist, medan det är jätteroligt i vanlig serieform. När jag ser stillbilder och repliker kan jag fylla i själv och då blir det trovärdigt, säger han. Detta trots att serieformen är ganska lik filmen med sättet att arbeta med klipp och perspektiv, påpekar han.

– Serien Ghostworld gjordes istället som vanlig spelfilm och det blev väldigt bra. Det gav också ny uppmärksamhet till serien, som anses obskyr. Serier har ett unikt bildspråk som både film och litteratur har svårt att fånga, säger han.

Reglering i all ära, men är vi inte på fel väg?

Det är inte fler regler som behövs, utan insatser som stärker förtroendet mellan lärare och studenter.

Allt kan inte regleras i detalj, menar lektor Claes Martinson på juridiska institutionen.

Sedan ett drygt decennium har universiteten fått ett stort antal styrmedel i form av olika regelverk med studenträttigheter. Trenden att formulera rättighetsnormer för att försöka tillgodose intressen hos enskilda och för att styra verksamheten, är inte begränsad till universitetsutbildning utan är ett ganska generellt fenomen. En jurist kan uppfatta denna trend som en gynnsam utveckling. Den innebär en juridifiering av problem och deras lösningar.

Trots detta finns det emellertid anledning även för en jurist att fundera över om den inslagna vägen verkligen är lämplig. All verksamhet passar nämligen inte att regleras i juridiska former. Exempelvis finns det förklaringar till att vi i ganska begränsad mån har någon särskild reglering av familjerelationer, ideella föreningar och anställningsförhållanden. Det blir helt enkelt omständligt och ineffektivt.

Ömsesidigt förtroende

Vid universiteten handlar det om anställningsförhållanden, men framför allt också om relationer mellan lärare och studenter. För att reglera sådan verksamhet är det av nyssnämnda skäl viktigt att utgå från drivkrafterna bakom lärares och studenters insatser. Dessa drivkrafter kan nämligen utnyttjas för att få verksamheten att fungera på sätt som anses eftersträvansvärda. Om man gör några enklare, mer eller mindre ideologiskt grundade, antaganden om vilka drivkrafterna är, går det att framhålla sådant som lojalitet, respekt, stolthet, plikt och förhoppningar om långsiktigt ekonomiskt utbyte. Som en särpräglad sådan drivkraft i relationen mellan lärare och studenter bör dock särskilt framhållas "förtroende". Lärarna vinnlägger sig om att göra ett bra arbete för att vinna studenternas förtroende och få erkänsla för sitt arbete. Studenter som känner förtroende kan inrikta sitt studiearbete på rätt saker och känna sig övertygade om att deras insatser inte är onödiga utan välmotiverade. Incitamentet att genom goda arbetsinsatser få den andres förtroende blir på detta sätt ömsesidigt.

Ett socialt kapital av större värde

Förtroendet leder också till positiva följd effekter som underlättar arbetet. Med förtroende för studenterna blir det lättare och mer inspirerande att dela med sig av sina kunskaper och att visa vikten

av att ta ansvar för kunskaperna. Det blir också betydligt enklare för såväl lärare som annan personal att hantera arbetet. Med ömsesidigt förtroende kan betydande resurser omfördelas till det direkta utbildnings- och studiearbetet, istället för att läggas på åtgärder som föranleds av just bristande förtroende. Faktum är att det handlar om ett socialt kapital av större värde än man vanligen föreställer sig i ett första antagande. Dess omfattning kanske bäst förstås om man närmare betraktar hur universitetsutbildning bedrivs vid universitet som vinnlagt sig om att investera i ett sådant förtroendekapital (jämför exempelvis med artikeln "Helt underbart att vara universitetslärare!", publicerad i GU Journalen 6-2007).

Negativa effekter av juridifiering

Mot denna bakgrund kan det hävdas att en juridifiering av utbildningen är olämplig. Verksamheten är starkt relationsanknuten och incitamenten för att göra ett bra arbete är tydligt knutna till en ganska fritt strukturerad social kontext. Att i dessa sammanhang definiera frågor som juridiska och hantera dem med juridiska följder och sanktioner, leder till oönskade konsekvenser. Genom att flytta frågor från en social arena till en juridisk kommer lärare och studenter i ett motpartsförhållande. När man dessutom väljer en regleringsteknik där makten att flytta en fråga till den juridiska arenan läggs på varje individ, kommer en enda individs uppfattning om ansvarstagande för helheten att påverka en hel grupp. Därmed minskar möjligheterna att nå förtroende. Detta leder till negativa effekter för incitamenten, men också till att resurser måste fördelas till annat än utbildningsarbete. Juridifieringen kan tära på förtroendet och möjligheterna att bygga sådant. Att juridifiera universitetsutbildning motverkar därför sitt syfte. Juridifiering förbättrar inte utbildningsförhållandena, utan tvärtom försämrar dessa för det stora flertalet av studenterna.

Studenternas intressen

Det sagda innebär inte att det saknas skäl att styra och reglera utbildningsverksamheten. Studenterna har en rad intressen som behöver tillvaratas och verksamhetsledningen har flera skäl att utöva styrning. Studenternas intressen baserar sig på att de kan ha gjort stora individuella investeringar i

pengar och tid. Utbildningen kan också vara avgörande för deras framtida levnadsförhållanden såväl ekonomiskt som socialt. Från verksamhetsledningens sida kan det vara betänkligt att lämna så viktiga frågor till enskilda verksamhetshanterare, vare sig de är enskilda lärare eller en del av utbildningsorganisationen i vidare mening.

Satsa på andra åtgärder istället

Emellertid är styrning och reglering inte detsamma som juridifiering. Inte heller är rättighetskataloger den enda formen av reglering, tvärtom. När denna regleringsteknik nu ändå valts, finns det därför anledning att fråga sig om det är ett medvetet val i den meningen att alternativen verkligen övervägts och utretts? Är det ett medvetet val att styra universitetsutbildningen i en riktning där värdet av förtroende, av socialt kapital, ska stå tillbaka för de fördelar som rättighetskataloger har? Om universitetet vill visa att man tar frågorna på allvar, vore det då inte bättre att göra något mer ambitiöst än att välja den enklaste modellen? Är det inte bättre att satsa på former av styrning och reglering som stärker förtroendekapandet mellan lärare och studenter? Skulle inte i varje fall de verksamheter där både studenter och lärare vill göra sådana satsningar kunna få göra det?

En längre version av texten finns publicerad på GU Journalens hemsida. Vad tycker du? Debattera inlägget på www.gu-journalen.gu.se eller skriv till fria ord, gu-journalen@gu.se. Läs även: "Helt underbart att vara universitetslärare!", 6-2007. www.gu-journalen.gu.se/innehall/Nyheter+Detalj/?contentId=761516



CLAES MARTINSON
DOCENT VID JURIDISKA INSTITUTIONEN,
HANDELSHÖGSKOLAN

Därför kunde vi inte sälja Ekmanska villan

I ARTIKELN I DECEMBERNUMRET av GU Journalen om Ekmanska villan anför förvaltningschefen att: "Jag har tillsammans med både före och nuvarande rektor träffat stiftelsens företrädare och framfört att den största tjänst som stiftelsen kunde göra universitetet var att sälja huset. Det ville eller kunde inte stiftelsen utan hänvisade till olika formella svårigheter och vad banken tyckte. Nu när hyreskontraktet har gått ut gick det tydligen lättare. En stiftelse som är till för att stödja universitetet borde, enligt min mening, ha agerat annorlunda."

Vi har följande kommentar.

DE LÅNGSIKTIGA HYRESAVTAL för Storgatan och Ekmansgatan som tecknades med universitetet var en helt nödvändig förutsättning för att lånen skulle beviljas. Den höga hyresnivån i hyresavtalet för Ekmansgatan balanserades av en mycket låg hyresnivå för Storgatan, samtidigt som hyresnivåerna på Skanstorget och Helenebergsgatan låg på en genomsnittsnivå.

När Bo Samuelsson lämnade tjänsten som rektor upphörde intresset för gästforskarbostäder, bland annat manifesterat genom en marknadsmässig prisättning. Upphandling av gästforskarbostäder skulle lösa problemet. Förhyrningen av Karl Gustavsgatan upphörde (10 lgh), lägenheterna i Ågrenska villan (5 lgh) avvecklades, Helenebergsgatan sades upp (14 lgh omvandlades av ägaren till bostadsrätter), GU:s lägenheter på Skanstorget (4 lgh) sades upp, liksom Ekmansgatan (11 lgh + konferensvåning). I utpressningssyfte stängdes Ekmanska villan, varför GU förlorade hyresintäkter i storleksordningen 1,5 miljoner per år under nära fem år.

Vad hade då hänt om stiftelsen hade sålt Ekmanska villan vid den aktuella tidpunkten? Eftersom fastigheter i realiteten ägs av banken och hyresavtalen för Ekmansgatan och Storgatan utgjorde kommunicerande kärn förutsatte en försäljning av Ekmansgatan antingen att hyresavtalet med GU övertogs av en ny fastighetsägare eller att avtalet för Storgatan reviderades med betydligt högre hyresnivå, alternativt att Storgatan också såldes. En försäljning av dessa båda fastigheter hade sannolikt också framvingat en försäljning av Skanstorget. Det besked vi fick från rektor och förvaltningschef var att sälja både Ekmansgatan och Storgatan. GU hade heller inget som helst intresse av Skanstorget.

Stiftelsens revisorer och konsulterade jurister avrådde från en snabb försäljning av fastigheterna utan en grundlig juridisk analys av "grundkapitalfrågan". Samtidigt möttes vi av starka reaktioner från verksamheten när ryktet om en försäljning av

bostäderna spreds inom GU. I takt med att juridiken klarnade ökade påtryckningarna på stiftelsen från olika håll inom GU att inte avveckla, framför allt Storgatan men inte heller Ekmansgatan (till skillnad från kalsonger går det inte att kliva in och ut ur fastigheter allteftersom stämningläget varierar.) När det dessutom visade sig att Handelshögskolan förberedde ett omfattande gästforskarprogram ansåg vi det vara ett rent sabotage mot GU:s långsiktiga intresse att försälja Storgatan och Skanstorget. Den senare fastigheten har, efter GU:s uppsägning av lägenheterna, direkt utnyttjats av Handelshögskolan, som där idag disponerar ett 20-tal lägenheter. Den har också tacksamt utnyttjats som ingångsbostad för nyrekryterad förvaltningschef och rektor vid sidan av en lång rad andra nyrekryteringar. Det överskott som Ekmansgatan genererar har successivt utnyttjats för en upprustning av Skanstorget. Något ekonomiskt läckage från stiftelsen har således inte ägt rum.

VID EN FÖRSÄLJNING AV fastigheterna hade GU:s institutioner i realiteten varit hänvisade till hotellmarknaden i Göteborg. Resultatet av stiftelsens agerande är ett utbud av 20 lägenheter på Storgatan och, under 2010, 20 nyrenoverade lägenheter på Skanstorget.

Enligt vår mening har stiftelsen under hela skendet verkat för att stödja verksamheten vid universitetet. För att avlasta universitetet har stiftelsen till och med erbjudit sig att hyra tillbaka villan samt även givit tillstånd att hyra ut bostäder till andra än gästforskare.

Lennart Hjalmarsson
Per-Erik Eriksson

STIFTELSEN GÄSTFORSKARBOSTÄDER
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Förvaltningschef P-O Rehnquist anser att det finns olika meningar om händelseförloppet och avböjer ytterligare kommentarer.

Häftiga diskussioner vid kaffebordet? Protester, debatter, kritik och beröm?

Låt fler få veta vad du tycker. Dela med dig av dina åsikter. Men skriv kort och kärnfullt. Uppge alltid namn och adress till redaktionen, men i tidningen får du vara anonym eller skriva under pseudonym. GU Journalen - som omfattas av de pressetiska reglerna - får inte lämna ut ditt namn. Redaktionen förbehåller sig rätten att korta insända manus. Manusstopp för nästa nummer är den 11 mars 2010.

ST sektionen vid Göteborgs universitet, 214/17 kallar till årsmöte tisdag 23 mars 2010

Som medlem hälsas du varmt välkommen till vårt årsmöte tisdagen den 23 mars på Humanistiska fakulteten, Renströmsgatan 6. Vi startar med en enkel förtäring kl 16.30 och årsmötet börjar kl 17.30. Anmälan till årsmötet vill vi ha senast måndag 15 mars. e-post: st@st.fack.gu.se.

VÄLKOMMEN!
Sektionsstyrelsen

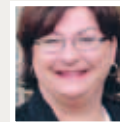


Tror du att din dator har ett eget liv?



Christian Munthe,
professor i praktisk
filosofi:

– Nej, det tror jag inte. Däremot har datorn funktioner som jag inte alltid har kontroll över, men det är en annan sak.



Elizabeth Földi,
projektsamordnare
vid institutionen för
nationalekonomi med
statistik:

– Ibland kan jag faktiskt tro att den har det. Särskilt när den inte lyder mig och gör andra saker än jag tänkt att den ska göra, då tror jag att den lever ett eget liv. När detta inträffar får jag glada tillrop av kollegor som säger att det beror på SBR, det vill säga Skit Bakom Ratten. Att det kan vara mitt fel att den inte gör som jag vill! Vilken upprörande tanke! Jag kan se klara paralleller mellan min dator och min tonåring där hemma.



Ulf Lamberg, upp-
handlare på ekonomi-
avdelningen:

– Nej, inte ett eget liv, men jag har nyligen varit med om att bli hackad och det var verkligen obehagligt. Musen for iväg åt alla håll och jag fick lämna in datorn för översyn. Men det var en elak människa på något annat håll som hackade, inte datorn själv.



Karin Rönnerman,
professor i pedagogik:

– Nej, eftersom jag har en Mac har jag nog större kontroll över vad som sker än många andra. Jag hittar inga överraskningar och vet vad jag själv lagt in. Så om det någon gång skulle bli fel beror det inte på datorn.



Olle Larkö, dekan vid
Sahlgrenska akade-
min:

– Nej, jag kommer bra överens med min dator. Jag tycker vi borde använda datorerna mer och papper mindre. En testfråga om man hänger med sin tid kan vara om man använder en elektronisk kalender. Om inte kan man tjäna någon timme per vecka ...



Stefan Lemurell,
universitetslektor i
matematik:

– Nej, den gör precis som jag vill. Om den skulle bråka blir det utdragen sladd eller i allvarliga fall en hjärntvätt. Det verkar räcka som påtryckning.

Gästkrönikan

Vågar vi vara bäst?

ORDET UNIVERSITET härstammar från ordet helhet. Få universitet svarar så väl mot det begreppet som Göteborgs universitet. Det är ett av de yngre men samtidigt också ett av de största. Det är ett universitet som mer växt fram underifrån än genom centrala beslut.

Universitetet samlades 2004 runt en vision för 2010. Det var en vision som talade om universitetet mitt i staden. Som jag förstår visionen innebär den att Göteborgs universitet bestämt sig för att verkligen klara alla sina tre uppgifter: utbilda, forska och omsätta sina resultat i samhällshandling. Eller för att stjäla ett ord från en av institutionerna, institutionen för kulturvård, mitt i Mariestad, som säger att man står för "hantverklighet".

Nu 2010, kan vi konstatera att Göteborgs universitet lyckats i sin vision. Universitetet är en plats för hantverklighet. Det är universitetet mitt i Göteborg, men också en möjlighet för hela Västra Götaland. Det finns de som upplever dagens verklighet som ett hot. Jag kan förstå dem – textilkris, varvskris, fordonskris, finanskris, klimatkris, global konkurrens, var ska det sluta? Debatten tycks full av "iorister" som säger: Det är dåligt nu, det kommer att bli värre, vi ska äta tistlar.

Men från samma dike kan man se både dy och stjärnor. Om vi utgår från Västsveriges historia har omvärlden alltid varit mer av möjlighet än omöjlighet. Göteborg grundades 1621 för att Sverige skulle ha en port mot omvärlden. Staden byggdes upp av holländare, tyskar, västgötar, skottar och finländare. Sedan kom mängder av andra grupper, från såväl Bohuslän som Balkan.

ETT GAMMALT UTTRYCK säger: "I Göteborg skrivs ingen poesi, bara fakturor." Ja, handel med Kina och Ostindien var grunden, men kulturen både beredde väg och följde med. Det är två sidor av samma sak, de förutsätter varandra för framgång. Dagens möjligheter är desamma. Det är bara takten som ökat så att vi ibland upplever själva farten som en ny rörelse. Men vi kan klara den nya takten. En förutsättning är ett universitet mitt i staden. Göteborgs universitet har i handling visat att man vågar vara det. Det understryks både av Nobelpristagare och högsta betyg 2009 i Högskoleverkets bedömning av kvalitetsarbetet vid universitetet.

Västsverige kan inte vara bäst på allt, men vi kan vara bäst på många områden och helt säkert bäst i världen på några områden. Jag tror det är dags att diskutera en ny gemensam vision.

EN GEMENSAM VISION som slår vakt om forskningens frihet men där vi ändå vågar sätta upp gemensamma mål, mellan staten, universitetet, Göteborg, ja alla länets kommuner och regionen. En vision som också innefattar näringsliv, fackföreningar och folkrörelser.

En vision som utgår från att vi alla kan vara en del av lösningen. Låt oss lära av universitetet och tala om ett Västra Götaland mitt i världen. Vågar vi sätta upp målet att vara världens innovationstätaste område? Vågar vi sätta upp målet att vår vrå av världen är den del dit andra reser för att lära?

Jag tror att vi ska våga, men det kräver att vi är öppna för andras tankar. Det kräver att vi tar till oss nya idéer och människor. Ett samlande begrepp för vad som behövs är uthållighet. Jag talar både om ekologisk och social uthållighet. Vi måste klara att visa upp ett samhälle i ekologisk balans. Och skapa ett samhälle där vi inte begränsar efter kön och etnicitet. Ett sådant samhälle fordrar en helhetssyn, ett fritt och starkt universitet.

LÄNSSTYRELSEN SER med glädje på universitetets målsättning att bli ett av Europas ledande universitet när det gäller utbildning och forskning för ett hållbart samhälle och på dess satsningar i miljöfrågor som klimatpåverkan, resursförbrukning och farliga kemikalier.



Alla talar om problemet med global uppvärmning, men handling är än viktigare. Jag menar att en viktig del av lösningen finns i Väst, i "Cool West". Och Göteborgs universitet är en del av lösningen. "The future is friendly", låt oss utnyttja dess möjligheter.

LARS BÄCKSTRÖM
LANDSHÖVDING I VÄSTRA GÖTALAND